Година 10-та. Цариградъ, 29 Ноемврій 1875. Брой 70

НАПРѢДЪКЪ излѣзва всяка Сѫббота.

Прѣдплата.

За годинѫ, вмѣстѣ въ Държавата 1 Турска Лира **Златна.** За 6 мѣсеца половинъ Турска Лира. За годинѫ вънъ отъ Държавата 6 бѣли меджидіета. За 6 мѣсеца 3 бѣли меджидіета

Настоятелитѣ отговарятъ за заплатѫтѣ и приемать на 15 едно, като съберѫтъ отъ 5 спомоществованія на горѣ, и на 10 едно, като съберѫтъ отъ 10 на горѣ.

НАПРѢДЪКЪ

ВѢСТНИКЪ ЗА НАРОДНЫ, ПОЛИТИЧЕСКЫ И КНИЖЕВНЫ НОВИНЫ

Спомоществованіята почнуватъ отъ началото на всякой мѣсецъ.

Подписката на спомоществованіята става: **Въ Цариградъ** при **Ив. Найденова** Редактора и притежателя — Агопіанъ-Ханъ № 14.

Статіи и дописки за общеполезны и народны работы са вмѣстиватъ съ благодареніе, но въ всякой случай трѣбва да сѫ снабдени съ потрѣбнытѣ подписы.

За частны извѣстія са плаща по 2 гроша на редъ.

Испращанытѣ за обнародване статіи и дописки на задъ са не вращатъ.

Основата на реформитѣ.

Отъ казанното въ статіѧтѫ ни подъ заглавіе «основата на обществата» ный видѣхмы *първо*, че обществата имѫтъ основѫтѫ си върху равенството на членоветѣ, които гы съставляватъ и върху общностьтѫ на труда; *второ*, че когато тойзи строй на обществото са наруши, бѣдствія и анормалности са вмъкватъ въ живота. а *трето* че *реформытѣ* могѫтъ са употреби като едно дѣйствително средство за прѣдваряньо на угрожающето зло и за поправленіе на работытѣ.

Но могѫтъ ли да бѫдѫтъ полезны реформытѣ вынѫгы? Ако обществото не е приготвено, ако онѣзи отъ комуто зависи полаганьето въ дѣло на реформытѣ не сѫ кадѫрни да разберѫтъ тѣхнѫтѫ цѣль и тѣхныя духъ, могѫтъ ли да причинѫтъ очакваннытѣ сѣтнины?

Тѣзи въпроси заслужватъ едно сериозно изучванье и ный быхмы желали да са простремъ повече върху тѣхъ, ако мѣстото и врѣмето ни позволяваха да го направимъ. Но да са задоволимъ и съ малкото е вынѫгы по добро отъ колкото да бѫдемъ съвершенно лишени.

Всякому е познато, че днесъ ставатъ опытванія за *реформы* въ основата на малкѫтѫ държавѫ. Мѣрка са чрезъ тѣзи реформы да са прѣмахнѫтъ вопиющитѣ злоупотребленія, поразителнытѣ несправедливости и ужаснытѣ страданія на населеніето.

На каквы основы полагатъ дипломатитѣ и отечестволюбивытѣ министри своитѣ планове за реформы, ный не знаемъ. Това обаче, което трѣбва да забѣлѣжимъ, то е че въ такъвъ случай не трѣбва да са изгубватъ изъ видъ великытѣ начала и заключенія, които ни е дала историческата и обществена наука.

Изминѫли сѫ онѣзи врѣмена, когато човѣчеството мисленe че има нуждѫ отъ плоты, отъ робове. Днесъ никоя държава не може да са надѣва на сигурно бѫдуще, ако тя са основава върху общественото робство. Нуждѫ отъ граждани, а не отъ робы имамы ный. Падниѫ отколѣ и не възвратно основа робство, което полагаше человѣка на равно съ добытъка! Колкото за економическото робство, колкото за онзи пролетаріатъ, който заплаша нѣкои държавы и общества, той не може да изчезне освѣнъ съ голѣмытѣ успѣхы, очакваны отъ економическѫтѫ наукѫ. Но отъ този пролетаріатъ ный нѣмамы да са боимъ, а трѣба само да го не оставямы да ны посѣщава.

Всичкытѣ подданицы, всичкытѣ жители въ държавѫтѫ, всичкытѣ онѣзи единицы, които съставляватъ цѣлото Османско Господарство, трѣбва да са въздигнѫтъ на такъвъ степень, щото всичкы да сѫ еднакви граждани прѣдъ закона, всичкы да бѫдѫтъ ползователна и производителна часть за обществото. Ето началото, най здравото начало, което, споредъ нашето мнѣніе, трѣбва да са положи като основа на реформытѣ. *Еднакви правди, еднакви длѫжности*! тази е дещата на просвѣтеното человѣчество ный мыслимъ че тази истина не е извѣстна въ онзи крѫгъ, дѣто ставатъ днесъ за днесъ опытванія, разсужданія и приготвянія за реформы.

* * *

Когато единъ пѫть основата на реформытѣ са разбере и са положи, тогава посоката на подробноститѣ и второстепеннытѣ наредбы идѫтъ твърдѣ лесно. Какв... потрѣбноститѣ на населеніето, такъвъ трѣба да бѫдѫтъ и отстѫпкытѣ, прѣдписаніята и положеніята на реформытѣ.

Но често са случава щото населеніето не може да бѫде приготвено за реформытѣ, които са кроіѫтъ за него.

Въ такъвъ случай реформытѣ могѫтъ ли да принесѫтъ ожиданѫтѫ отъ тѣхъ облагѫ?

Ный пове не вѣрвамы и желаемъ да са поеснимъ съ единъ примѣръ.

До сегашный редъ на работытѣ въ ашенско е былъ такъвъ, щото единъ кой и да былъ *ага* е гледалъ на единъ какъвто и да былъ *рая* като на нѣщо низко стояще, като на нѣщо долне и което нѣма право да стои на равно съ него и въ обществото и на сѫдилището и на пѫтя. Всяко противорѣчіе, всяко забѣлѣжваніе и всяка несъгласна съ волѫтѫ на агата дума отъ страна на раята сѫ са гледали като опърничавость, кабахатъ, който рѣдко е заминувалъ безъ удовлетворенія. Ако агата е забтіе, той біе, коли, посяга на честьтѫ, на имотътъ, на живота: раята трѣбва да мълчи. Ако агата е субашія или мюдиринъ, той злоупотребява, наказува по внушеніе, оправдава по хатѫръ, обвинява неправедно, раздава справедливостьтѫ съ подкупуванье: раята трѣба да мълчи. Ако агата е просто членъ въ нѣкое сѫдилище, тогазъ той прави, сѫди, вѣрши, развѣрнва, рѣшава, разрѣшава и всичко това на основаніе на онова право, което са зове *произволъ*: а раята трѣбва да мълчи.

Е добрѣ! сега прѣдставѣте си *раята* въздигнѫтъ на сѫщыйтъ уровень съ агата. Послѣдніятъ не е ни помыслялъ нѣкога това; а то и може ли да бѫде? Неговитѣ обычаи, неговитѣ прѣданія, неговытѣ разбиранія не му сѫ позволили нито на сънь да помысли това, което искатъ отъ него да бѫде въ дѣйствителность.

Сега? Сега, пытамы ный, реформытѣ могѫтъ ли да направятъ революціѫ, съвершенѫ революціѫ въ нравытѣ, въ обичаитѣ, въ прѣданіята, въ разбиранія и въ понятіята на агата. Притежаватъ ли реформытѣ онѫзи магическѫ силѫ, чрезъ коѫтъ отъ простѫтѫ и грубѫ рудѫ да могѫтъ да ни даѫтъ чисто злато и сребро, свѣтливы зумруды и діаманты.

Както щѣте, а ный не можемъ по никакъвъ начинъ да си прѣдставимъ възможность нито дори вѣроятностьтѫ на подобно магическо прѣобразованіе. Таквозъ е нашето убѣжденіе. А ный мыслимъ, че никому не е забранено да изскаже своето убѣжденіе и да го прѣдстави на оцѣненіето, на опроверганіето или на приеманьето на публикѫтѫ и на онѣзи, които са интересуватъ отъ него.

* * *

Но има еще една причина, която ны кара да са съмнѣвамы въ голѣмы надѣжды отъ реформытѣ, когато не е приготвено обществото за тѣхъ. Тази причина лѣжи на онѫзи страна въ которѫтѫ трѣбваше да е най точныйтъ и най прилѣжныйтъ радитель за испълненіето на реформытѣ, а който, по злощастіе, показва най голѣма немарливость, най непростителна безразличность къмъ това испълняванье.

Нашето българско населеніе, на примѣръ, колко грижи и старанія, колко пригодяванія и залѣганія е показало за одържанието на толкозъ пѫти даваныте нему нѣкои правдины? — И кой му е кривъ нему, когато царьтъ му дава нѣкои прѣимущества, а той не [illegible] се ползува отъ тѣхъ, отъ нѣманье на кадѫрность, отъ нѣманье на съгласны грижи и старанія?

Да дума кой каквото иска, а таквазъ е нашата мисъль, че само даваньето на правдины въ едно заспало, некадѫрно, пълно съ предразсѫдъци и фанатизмъ общество, съставено отъ различны елементы, принася твърдѣ малко, за да не кажемъ никакви, ползы.

Като казвамы това ный смы длъжни да прѣдваримъ съ нѣкои поеснѣнія своето положеніе, инакъ може да не ны разберѫтъ или, може би, криво да ны разберѫтъ. Като показвамы на прѣчкытѣ които препятствуватъ за испълняваньето на реформытѣ и за добываньето отъ тѣхъ на очакваныте облагы, ный не помыслямы никакъ да съвѣтвамы за да не ставатъ реформы, за да са не даватъ правдины.

Съвсѣмъ на противъ, нашата мисъль, нашата цѣль и нашето най горѣщо желаніе сѫ щото отъ реформытѣ да излѣзе облага и за населеніето и за държавѫтѫ, и правдинитѣ да родѣѫтъ по положителны плодове. А на прѣчкытѣ ный показвамы не за друго, освѣнъ за да са повѣрнемъ и да кажемъ повторомъ съ каквы средства могѫтъ да са премахнѫтъ тѣ, така що облагытѣ да бѫдѫтъ дѣйствителны. Когато има злины, тѣзи злины трѣбва да са премахватъ. Когато има болести, тѣзи болести трѣбва да са лѣкуватъ. Да не обаждамы болестьта, да покрывамы злинытѣ, ще каже да искамы уголѣменіето и распространеніе то имъ.

Ный не обычамы да са затулямы задъ прьстытѣ си и да выкамы просто на вѣтъра. А това, че не са угождавало на нѣкои наши читатели, що да направимъ ный? Нашата длъжность е строга, и за хатѫръ ный не можемъ да я прѣзирамы.

Официялность на българскый языкъ съ общинскы реформы.

По поводъ на очакваныте прѣобразованія, които, въ сегашнытѣ познаты всякому обстоятелства, царското правителство имало намѣреніе да обнародува въ ползѫ на христіанскытѣ си подданицы, българскыйтъ печатъ изрази доста мнѣнія въ какво бы трѣбало да състоѫтъ тыя очакваны прѣобразованія, като описа крайнѫтѫ бѣдность на селянытѣ и тѣхното неимовѣрно угнѣтеніе отъ страна на забтіетата, съсипителнѫтѫ прѣтоваренность въ данъцытѣ и чудовищнытѣ злоупотребленія на мюлтезимытѣ, ненамѣрваніето правдѫ прѣдъ сѫдилищата, нито потрѣбното покровителство прѣдъ управителитѣ; той каза въ заключеніе, че сѫ необходимы реформытѣ въ правосѫдіето, въ системѫтѫ на данъцытѣ и въ администраціѫтѫ.

Българскыйтъ печатъ, въ тойзи случай, быде вѣренъ отзывъ на желаніята на народытъ, и показа че знае да испълнява длъжностьтѫ си, когато му са даде свобода да изскаже общото мнѣніе на народа, а царското правителство, пріятно ни е да го припознаемъ, са показа и мѫдро и отечески, като остави да са искаже общото мнѣніе. Всичкытѣ тыя мнѣнія, които той изказа относително до прѣдначертанытѣ прѣобразованія, бы были много полезны, ако дѣйствително бы могли да са турятъ въ дѣйствіе. Но нека ни бѫде позволено да кажемъ откровенно и безъ никакѫ лошѫ мысль, че народытъ, като е станѫлъ отъ опытытъ недовѣрчивъ, не може лесно да повѣрва въ сполукѫтѫ на реформытѣ, които са очакватъ, и ето защо:

Каквыто и да сѫ тыя прѣобразованія, ако бы да станѫтъ прѣобразованія, пыта са най послѣ, кои ще сѫ оныя на които ще са възложи да гы положатъ въ дѣйствіе? Не щѫтъ ли да са пакъ оныя, които турихѫ въ дѣйствіе и по славны другы реформы, прогласены прѣди 20 30 годины въ по тържественны актове, като въ Хатти-Шерифътъ и въ Хатти-Хумаюнътъ? Ако такыва тържественни актове, въ които прѣди 36 годины са бѣ прогласило равенството на всичкытѣ безъ различіе на вѣрѫ и народность подданицы прѣдъ закона, и имъ са бѣ осигурило имотътъ, честьта и животътъ, ако такыва актове останѫхѫ и до днесъ мьртва буква, какъ да вѣрвамы че сегашнытѣ очакваны прѣобразованія, които не сѫ друго освѣнъ слѣдствія на горнитѣ основны държавны законы, ще да имѫтъ по добрѫ участь, ако испълненіето имъ са повѣри пакъ на сѫщытѣ кадіи, на сѫщытѣ мюдири, на сѫщытѣ каймакамы, на сѫщытѣ мютесарифы, на сѫщытѣ валіи, на сѫщытѣ забтіета и бюлюкбашіи и всякакъвъ видъ чиновницы, подпомагани отъ мѣстнытѣ бейове, агалары и ходжи, учители на грубѫтѫ гордость и фанатизмъ на османското народонаселеніе? Можемъ ли да повѣрвамы че всичкытѣ тыя лица ще промѣніѫтъ въспитаніето си, идеитѣ си, чувствата си, страститѣ си и чудотворно да са прѣобразіѫтъ на противоположны отъ каквыто сѫ днесъ естества? Централното правителство, което издава тыя реформы, като прѣдположимъ че не ще да е това което е было до вчера и до завчера, и че ще има на челото си геніалный и съ желѣзнѫ волѫ рафарматоръ, могло ли бы да обърне намѣреніята си въ дѣло, при такыва условія, и да възроди имперіѫтѫ върху основѫтѫ на реформы, способны да докаратъ подобно спасително възрожденіе? Какъ да повѣрвамы че реформытѣ, които са очакватъ, ще направятъ народытъ по благополученъ, когато при всичкото сѫществуванье на прочутый Хатти-Шерифъ и на славный Хатти-Хумаюнъ, благодареніе на лошѫтѫ волѫ на горѣказанытѣ управители, състояніето на народа не само не са улучши, но станѫ даже много по лошо?

Равенството е прогласено еще на 1839 въ Хатти-Шерифътъ и подтвърдено въ Хатти-Хумаюнътъ на 1856, обаче именно отъ 20 годинъ на самъ, вмѣсто да са възвишѫтъ и христіанетѣ до степеньтъ на Османлитѣ и да станѫтъ равни прѣдъ закона и прѣдъ властитѣ и всичкы да са гордѣятъ че имѫтъ отеческо правителство, управляющо гы безпристрастно споредъ законътъ, именно отъ тогазъ на самъ всичко отлично и благородно въ народа ни са окастри, смаза, съсипа и откынѫ, та станѫхѫ всичкы равни не въ свободѫтѫ и въ независимостьтѫ, но въ униженіето, въ порабощеніето, въ изпуреніето.

Прѣди Хатти-Хумаюнътъ Българетѣ сѫ были въ помянъкътъ си много по охолни и щастливи, а отъ тогава насамъ съ постепенното умножаваніе на данъцытѣ и на всякакъвъ видъ отъ по долнытѣ чиновницы грабителства и другы причины тъй са изсмука на народа кръвьта изъ жилытѣ и мозъкътъ изъ коститѣ, щото съ всичкото му денонощно и неуморимо работянье за плащанье данъцы и разцы глобы, той е въ трепетъ отъ забтіетата, които вѣрвѫтъ въ селото единъ слѣдъ другъ, да го біятъ ако не е събралъ исканото количество, и при всичко че не хавчи почти нищо за себе си, а са [illegible]

храни съ единъ простъ хлѣбъ, достигнѫлъ е да нѣма ризѫ на гърбътъ си. Кокошкытѣ, яйцата, маслото, тѣ сѫ за агата, за забтіето, защото ако гы нѣма ще яде бой. Всичкыйтъ поминъкъ на селянина главно е земледѣліето и скотовъдството, а ако прѣсмѣтнете во всякѫ казаа, ще видите че на всякѫ кѫщѫ едно на друго са пада отъ 800 до 1200 гроша да плаща на годинѫ за данъцы и различны другы грабителства и откупуванія, и че приходытѣ отъ произведенія на казаатѫ не стигатъ на всякждѣ за исплащаніе на разноскытѣ а трѣбва да продаватъ и отъ капиталътъ, сирѣчь да си продадѫтъ волътъ или нивѫтѫ, за да доплатѫтъ изисканото количество! Ако казаата печели отъ всичко 10 миліона гроша на годинѫтѫ, 9-тѣ миліона сѫ за данъцы съ злоупотребленія имъ заедно, а само единъ миліонъ за нуждытѣ на хората, като за желѣзо, соль и другы такыва ситны необходимы потрѣбы; тъй щото, отъ всичкѫтѫ съ толкозъ трудъ и мѫкы печалбѫ, нито десетата часть имъ остава за нихнытѣ скромны нужды!

Бѣденъ е сега народътъ, оголѣлъ е, гладенъ е, останѫлъ е безъ душѫ и безъ сърдце, за него нѣма почивка, нѣма праздникъ, нѣма веселъ день и всякой день е подъ грижѫ и страхъ, какъ да пристигне да искара да са наплати, че утрѣ, довечера ще дойде агата да го біе и затваря въ кочинѫтѫ. За това нѣма живость по селата, нѣма веселость, нѣма пѣсни, нѣма хора въ праздникъ, защото нѣма храна, и всякой е умысленъ, посърнѫлъ, уплашенъ. Гдѣ сѫ оныя дни, казваше въздышкѫ селянетѣ, гдѣ оныя дни на берекетъ, на изобиліе, когато имаше и въ амбарытъ жито и въ бъчевѫтѫ вино, гдѣ сѫ сирѣчь охолнитѣ и весели дни прѣди Хатти-Хумаюнътъ. Гдѣ сѫ, казватъ и гражданетѣ еснафліи, умыслени по дюкенитѣ си, гдѣ сѫ оныя годины, когато селянетѣ бѣхѫ по охолни та дохождахѫ да си купятъ калевры, кърпы и другы потрѣбы, а сега сѣдимъ по цѣлъ день, чакамы мющеріи и затварямы вечеръ дюкяна безъ да смы направили ни за петь гроша алѫнъ-вериш.

Прѣди Хатти-Хумаюнътъ христіанинътъ е былъ по рѣдко и по непридирчиво опеправдаванъ и глобяванъ, а отъ както прѣведохмы европейскытѣ кодицы като слѣдствія на либералнытѣ начала на Хатти Хумаюнътъ, отъ тогазъ насамъ той е и по систематическы и по езуитскы опеправдаванъ, защото сега работытѣ ставатъ ужъ за удовлетвореніе на законътъ, а законътъ са отваря само когато прѣдлежи да са накаже христіанинътъ. Клетый христіанинъ не може да прѣстѫпи сега двѣ крачкы, безъ да му намѣрятъ кусуръ и да му не искатъ джеза. Като кара дърва въ градътъ, испрѣгнѫлъ на край пѫтътъ воловетѣ, които пустнѫлъ на край горѫтѫ да откъснѫтъ малко шумѫ, това е доста да го кара коруджійтъ и затваря додѣто намѣри да плати джеза, а Турчинътъ ще дойде въ кѫщѫтѫ му, ще го псува, ще му иска да го нахрани и него и коньтъ му, ще го біе, и ако Българинътъ възрази, тутакси са обвинява че былъ московъ-гявуру и хжянетинъ на властьтѫ.

Прѣди Хатти-Хумаюнътъ като не е имало толкозъ раскошность въ животътъ, слѣдователно и толкова алчность за пары, и негли като не сѫ подлежали чиновницытѣ на толкозъ чести промѣненія, не е имало у кадіитѣ, у сѫдиницытѣ и у управителитѣ

веты, каквито сѫ въ сегашнытѣ врѣмена. Имамы наказателный законникъ, прѣведенъ отъ европейскы, но всякой знае съ какво тьнко правосѫдіе и съ каквы гаранціи, съ гласность, обнародваность и защитѫ са сѫдятъ такыва дѣла въ Европѫ и, въ присѫтствіето, тъй да кажемъ, на всичкый народъ са произнася рѣшеніето; знае и до колко е осигурена честьта и животътъ на обвиняемытѣ прѣдъ това отдѣленіе на нашитѣ сѫдилища. И търговскый законникъ имамы по европейскы, а никой търговецъ са не съмнява че въ-обще онзи ще спечели давіітѫ, който има да плати повече.

Състави са и Шуран-Девлетъ, като единъ видъ Камара или Сенатъ, въ който отъ всичкытѣ въ имперіітѫ народности отличнитѣ и влиятелны мѫжье щѣхѫ да изработватъ потрѣбнытѣ законы и прѣобразованія, а до колко отговори на идеіітѫ за коіѭто са състави, не е нуждно да са расправя. И Вилети са съставихѫ за по лесно да са развиватъ и благоденствуватъ населенія на всякѫ область, и да бѫдѫтъ ако не единъ видъ автономіи, а то десантрализація съ провинціалнѫ свободѫ, а то напротивъ учрежденіето на вилетытѣ е което отне общинскытѣ драгоцѣнны свободы и быде по убійственно за политическото ни развитіе: старитѣ умни и опытни кнезове, старитѣ вліятелни въ народонаселенія Кметове и чорбаджіи, които заповѣдвахѫ въ конацытѣ и отъ които са бояхѫ управителитѣ са съсипахѫ, обезкредитирахѫ, отмахнѫхѫ, а на мѣстото имъ са поставихѫ ничтожни бирницы и подли и безсовѣстни меджлисчіи да казватъ *светъ ефендимъ* и да ставатъ орудія на грабителствата на развратны управители. Който не е былъ въ таквызъ меджлисы, той само не знае съ какво прѣзрѣніе са относятъ управителитѣ къмъ тыя христіанскы азаи, избраны ужъ отъ народътъ, и каква бы была сѣтнината на онзи азаа, който бы дѣрзнѫлъ да слуша съвѣстьтѫ си нежели волітѫ на управительтъ. Въ особенъ членъ бы заслужвало да са опише начинътъ на избраніето на таквызито азаи, които не сѫ друго освѣнъ една комедія, понеже забтіето съ книгитѫ на имена, опрѣдѣлены отъ копака, отива отъ село на село, удря гдѣто иска селскытѣ печаты и нито казва на селянина гдѣ и защо е ударилъ печатътъ, а и тѣ не смѣятъ да пытатъ, защото това бы было отъ тѣхнѫ странѫ една непростителна смѣлость, понеже властьта имъ го е дала да го имятъ когато трѣбва да го удрятъ тамъ гдѣто имъ тя каже.

Удивителна противоположность! Отъ Хатти-Хумаюнътъ на самъ, колкото повече централното правителство е было щедро съ провъзгласяваніе на реформы и европейскы законы въ ползѫ и защитѫ на христіанытѣ, толкозъ повече тѣзи на дѣло сѫ са намѣрили по въ упадъкъ и нравственно и вещественно, защото толкозъ повече дѣлата на правителственнытѣ чиновницы сѫ были въ противоположность съ думытѣ, като че да сѫ имали чиновницытѣ другы устны наставленія!

Малко ли наистинѫ заповѣди императорскы, малко ли министерскы емирнамета са издаватъ всякѫ годинѫ, на които силата издѫхва прѣди да стигнѫтъ до назначеното мѣсто, отъ дѣто е станѫла и пословицата, че въ Турско едно прѣобразованіе има силѫ до когато изсѫхне мастилото му. Еще прѣди нѣколко дни Царьтъ не издаваше ли заповѣди до Валіитѣ, да са грижатъ за спокойствіето и благоденствіето на всичкытѣ му безъ разликѫ поддаваницы, и особенно за строгото отдаванье на правдѫтѫ, а като отговоръ на това, освѣнъ нечуванытѣ злотворства що станѫхѫ по Загрѫ и Шуменъ, каквы кражбы, оненравданія, грабителства, обезчестяванія ставатъ ежедневно по областитѣ. Може ли да бѫде по голѣмо противорѣчіе между заповѣдитѣ които излѣзватъ отъ Столицѫтѫ и дѣлата които са вършатъ въ провинціитѣ, и всякой съ здравъ разумъ человѣкъ не бы ли помыслилъ че тука са играе една безчеловѣчна комедія? Всякога хората сѫдятъ, и така трѣбва да правятъ, всякога сѫдятъ както за частнытѣ лица тъй и за дружества и за правителства отъ дѣлата имъ, а не отъ думытѣ и отъ писмата имъ; за това и народътъ като гледа дѣлата, и да иска, не може да вѣрва, ако не въ намѣреніята на правителството, то поне въ приложеніето на тыя намѣренія отъ досегашнѫтѫ му испълнителнѫ власть.

И наистинѫ, ако цѣльта на ожидаемытѣ реформы е облегченіето на подданницытѣ христіаны, то първата реформа трѣбало бы да бѫде уменшеніето на данъцытѣ и уничтоженіето на всичкытѣ въ събираніето имъ злоупотребленія. Уничтоженіето на беделътъ по 30 гроша на всяко мѫжко дѣте, което е въ пеленытѣ и на пянкѫ. Тоя данъкъ, казватъ селянетѣ, ни показва, че еврейского въ Египетъ нѣкога робство е было по-легко отъ нашето; тогава като видѣлъ че Евреитѣ са много умножаватъ, Фараонъ заповѣдалъ да убиватъ всяко мѫжко дѣте което са роди, а днесъ намъ като искатъ за всяко мѫжко дѣте, щомъ са роди, данъкъ, принуждаватъ ны въ спромашіітѫ ни да гы сами убиваемы, за да не тѣглимъ и за тѣхъ бой и затворъ. Непрѣстанното прѣписваніе парчета тапіи, съ които са свлѣкохѫ огромны количества, гледа са такожде като единъ умразенъ и несносенъ данъкъ. Особенно же трѣбва да са устрои колкото е възможно по скоро по единъ справедливъ начинъ събираньето на десетъкътъ, защото той е който най много съсипва народътъ. Нечуваны сѫ злоупотребленіята които правятъ десеткарите. Днесъ даже подъ снѣговетѣ са намиратъ на полето кукурузи недесятковани, защото селянетѣ не склапятъ на тѣжкытѣ условія на десеткарьтъ. Ный смы видѣли съ очитѣ си да сѣдѫтъ хората по 20 дни на редъ да чакатъ на полето, изложени на дъждътъ и на слънцето, да дойде десеткарьтъ да си отдѣли що му са пада, но той не дохожда, защото селото не пріема да му даде карарламаданъ толкова хыляды окы кукурузъ, колкото едва ли ще има двойно число всичкый кукурузъ на селото. А ако го вдигне нѣкой безъ да е десятковавъ, послѣ трѣбва да отиде и нивата, за да са откупи отъ беля. Мозина смы слушали въ разны мѣста да казватъ, че имъ писали толкозъ кола сѣно десятъкъ, щото като продали всичкото сѣно, не стигнѫли парытѣ да заплатіітъ десятъкътъ. А за поситнинѫ на багчіитѣ всякога са пише за десетъкъ повече грошове отъ колкото струва самата поситнина, лукъ, пиперь, зеліе и др. За това и на нѣкои мѣста си изсѣкохѫ хората овошкытѣ, за да отървѫтъ да не плащатъ за 30 окы сливы по 10 пары на 300 окы десетъкъ по 20-30 пары. Ще може ли прочее правителството въ туй отношеніе да направи прѣобразованія, съ които да облегчи крайнѫтѫ бѣдность на народътъ? Тука е въпросътъ.

Ще наложи ли на вносимытѣ европейскы стоки голѣмы гюмруцы, за да защити своѭтѫ вѫтрѣшнѫ търговіѭ, промышленность и занаяты, които берѫтъ душѫ, и да улесни износимытѣ на вънъ естественны произведенія? Ще може ли да взема способнытѣ мѣркы за въздиганьето на земледѣлието и скотовъдството, на които най много тежѫтъ данъцытѣ?

Втората реформа бы была правосѫдіето въ всичкытѣ клонове на управленіето И най напрѣдъ ще ограничи ли кадіитѣ съ еластическытѣ имъ шерааты само въ духовнытѣ работы на Мюсюлманытѣ, както ограничи и нашитѣ владыцы да са не мѣсятъ да защищаватъ христіанытѣ подъ прѣдлогъ че имало ужъ за всичко законы съ сѫдилища? Трѣбва да са съставятъ както въ европейскытѣ държавы цивилны сѫдилища, въ които давіитѣ между христіаны и Мюсюлманы да са гледатъ по законъ и съвѣсть, а не прѣдъ кадійтъ, който е обыкновенно и враждебный духъ на христіанина. Ще ли за виновны работы да въведе системѫтѫ на *жюрито*, т. е. да са съставя всякѫ годинѫ листъ отъ най почтеннытѣ и независимы людье, прѣдъ които всякъ обвиняемъ съ адвокатинъ да са защищава, и тыя людье да произнасятъ ако има вина или нѣма, и тогава само сѫдията да прилага законътъ, споредъ както сѫ са произнесли почтеннитѣ оныя и независмы 12 души, а разыскваніята да могѫтъ да са обнародуватъ въ печатътъ?

Могѫтъ ли тыя прѣобразованія да станѫтъ съ сѫществующето днесъ чиновническо тѣло, което имъ е противно и по въспитаніе и по ни ересъ? Могѫтъ ли да прѣстанѫтъ грабителствата и рушветитѣ, когато чиновникътъ са опрѣдѣлява по благоволеніе, когато не е увѣренъ че ще остане на постътъ си, когато са страхува утрѣ да са не прѣстане и да отиде да чака по годинѫ и по двѣ изъ салонытѣ на великашитѣ догдѣ, да добые новъ постъ, а когато, като е еще на постътъ си не трѣбва да забравя съ подаръцытѣ си покровителитѣ си и пріятелитѣ си прѣдъ по горніітѫ власть? Може ли забтіето да не е тиранинъ въ село о, когато на мютесарифинътъ и на каймакаминътъ първото достоинство е да събере и да внесе въ най кратко врѣме данъцытѣ, когато съ единѫ думѫ главного му достоинство е тахсилдарлѫкътъ?

Може ли десеткарьтъ да не направи всичкытѣ въображаемы прѣпятствія и оненравданія на селото отъ 50 кѫщы, което закупилъ за 100 хыляды гроша, когато мютесарифинътъ или каймакаминътъ минува за недостоенъ, ако не може всякѫ годинѫ да издигне по на высокѫ цѣнѫ десетъкътъ, а какъ може да направи това, ако не изостави селянытѣ на десеткарьтъ да гы дере до колкото може? Ако не прави тъй, до годинѫ не ще може да продаде десетъкътъ, и, както казва той, да припечели на правителството. Ный смы виждали съ очитѣ си кай макаминъ да ходи самъ отъ село на село да принуждава селянытѣ и да имъ зема и удря печатытѣ на прошенія, че искатъ да платіітъ десетъкътъ си *кесимъ*, а не на харманъ, както е въ царскый законъ, защо? защото съ тоя начинъ щѣше да съблече казаата единѫ третіѭ часть повече, отъ колкото ако е на харманъ. Тъй щѣше да са прѣпоручи прѣдъ началството си че былъ способенъ да припечели на царството, и да са задържи на постътъ си, безъ да го е грыжа че хората трѣбвало послѣ да си продадѫтъ воловетѣ за да са изхранятъ. Съ тѫзи системѫ на десетъцытѣ и съ тѫзи системѫ на опрѣдѣленіе чиновницы по благоволеніе, и сваляніе безъ законна причинѫ, възможно ли е да са излѣкува злото?

Тыя сѫ разсужденія, които ны правятъ да не вѣрвамы въ новытѣ реформы, ако бѫдѫтъ нѣкои, както гы нарече *Вѣкъ*, полу-мѣркы. При всичкытѣ ни добрѫ воліѭ да вѣрвамы въ благытѣ намѣренія на царското правителство, и нищо ни не костува да вѣрвамы, дѣлата които гледамы, даже и въ дневнытѣ обстоятелства, не ни дозволяватъ да имамы вѣрѫ въ бѫдущытѣ реформы, ако тѣ не сѫ коренни. Ако да бѣхмы видѣли шуменскый каймакаминъ наказанъ съ затворъ, за беззаконія и работытѣ които са извършихѫ подъ управленіето му въ Шуменъ, вмѣсто да са награждава съ каймакамлѫкъ въ Ломъ-Паланкѫ; ако да бѣхмы видѣли Хасанъ Тосунъ паша надниѫлъ, приврѣменно поне, въ немилость, за огнытъ който запали въ пловдивскый санджакъ, като повдигнѫ турскый фанатизмъ противъ христіанытѣ, вмѣсто възнагражденъ съ по голѣмъ мазанъ въ Кипръ; ако да бѣхмы видѣли Махзаръ паша свленъ отъ софійскый санджакъ, на който той е не справедливый управитель, но ужасный бичь, да. ный бы почнѫли да вѣрвамы въ прѣобразованія. Но до когато гледамы противното, повтарямы го, утѣшителната надѣжда за по добро будуще не може да са запали въ душитѣ ни.

Единъ философъ отъ новытѣ врѣмена е положилъ това правило: че трѣба да сѫдимъ за идеитѣ и чувствата на хората и на народытѣ отъ дѣлата имъ. Нека прочее оставимъ притворностьтѫ на страни и нека кажемъ въ листътъ си откровенно онова, което всичкы мыслятъ и говорятъ помежду си, въ станѫтѣ си, и въ кѫщытѣ си, за да са узнае че никой не са лъже върху сѫщностьтѫ на работытѣ.

При всичкытѣ Хаттове и законницы, при всичкытѣ благы и сладкорѣчивы наставленія, които отъ врѣме на врѣме са обнародуватъ отъ В. Портѫ, ето какъ въ сѫщность мыслятъ христіанитѣ за системѫтѫ спрямо тѣхъ на турскатѫ въобще администраціѭ. Казвамы въобще, защото за честь на правителството, има тукъ тамъ и рѣдкы нѣкои исключенія. Во всякакъвіѭ между Турчинъ и Христіанинъ тя гледа по възможность Турчина да намѣри право, христіанинътъ... во; а прѣзрѣніето, жестокостьта, угнѣтеніето, бойтъ е само за христіанинътъ. Тя гледа на всякой дъкъ на христіанытѣ съ завист... не само не чувствува никакъ... при новинѫтѫ за нѣкакъ злоде... на христіанина, но даже усѣща... какъ тайнѫ радость, като напр... при новинѫтѫ че нѣкой христ... е убитъ; ако обаче убитый е Турчин... тѣжко и горко на христіанытѣ... нуй окружіе, въ което са е... убійството. Администраціята са... ми чрезъ разны езуитскы средства... смаже всякой Българинъ, който... нѣщо бы й са видѣлъ свободенъ... думытѣ си, или независимъ въ... щеніята си, или съ почитъ... между народа си, или пъкъ въ... и завидно състояніе. Ако единъ... съ единъ съ измамѫ и лъжѫ... документъ, излѣзе на давіѭ... да отнеме земіѭтѫ на цѣло быдъ... село, тя, властьта, гледа какъ... мѣри средство да оправдае... ството на бейтъ, ако и селото... пустѣе и да са разсипе отъ... мѣркѫ; толкозъ по добрѣ, ако... отъ гявуры ще бѫде по малко... малкый знакъ на куражъ отъ... на Българина повдига подозрѣнія... мѣстнѫтѫ власть, накарва... вземе на око и да търси случай... то и лесно намѣрва, да смачка... погаси тоя куражъ, защото... ска да вижда въ Българытѣ, сосилі... подъ защитѫтѫ на закона... но понижающы ся и раболѣпнѫ... овнета. Заселенитѣ изъ Българ... кезы, за които са отнехѫ... гарскытѣ села земитѣ, които... трѣбвахѫ, и са накарахѫ... то да гы храниѫ и поддържа... мѣстната власть гы остави... украдохѫ малко-по-малко... стокѫ на Българытѣ, на които... претяваше да отблъсватъ... тѣ крадцы другояче освѣнъ... ржцѣ; а кога са оплачахѫ... стигнѫтѫ власть за кражбытѣ... отговаряше за откраднѫтото... *московъ топражда деил-дир*... ка на Българина не са дозволяв... са брани съ оружіе нито против... руженный крадецъ, нито против... руженный убійца, съ другы дум... му са дозволява законна защита... що, за да отблъснешъ въоружения... нападатель, трѣбва да го убіешъ... пъкъ да му строшишъ ржцѣ... кракъ; но ако направишъ това... чинътъ ще са земе за единъ... вецъ, или невиненъ пѫтникъ... защото си отблъснѫлъ въ закон... си защитѫ покусительтъ на... ти, ты ще си истѣглишъ като... скы катилинъ, ты христіанинъ... то си показалъ смѣлостьтѫ че... ловѣкъ мораленъ, който знае... щищава самъ себе си. Ако... ше това такъ, въображаема... ла подлостьта, страхливостьта... жностьта, бездушностьта, най... на единъ народъ отъ петь... снаженъ, жилавъ, кокалестъ... римъ на трудъ и мѫкѫ, сурав... венъ, а неспособенъ инакъ да... брани и отъ най келявый нап...

ПОДЛИСТНИКЪ

ДѢДО СТОЯНЪ

отъ

С. С. Бобчевъ.

—o—

Една забавена, но не забравена дума КЪМЪ БЪЛГ. ЕКЗАРХЪ.

(Продълженіе и край.)

IV.

Той не продумваше нищо; зима му бѣше. Но когато постоя и са постопли, той ма повика при себе и ма распита за името ми, за хала ми йоще за едно за друго. — «Да ма простите, дѣдо владико, му казахъ азъ; ще отидѫ по напредъ да видіѭ конетѣ ви, а вий са разговарайте съ чорбаджията». — Излѣзохъ, обходихъ изъ обора, но мой Юрданъ бѣше наредилъ всичко. Пъргавъ е моя момъкъ; азъ си тогазъ завърнѫхъ; дѣдо Антимъ бѣше са отдалечилъ отъ огъня и бѣше сѣднѫлъ на страна на една тъкана възглавница. Той приказваше за лошавото време и за опасноститѣ на зимного пѫтуванье. Азъ го послушахъ, погледахъ, пакъ токо ми доде на ум... ве може да съмъ влѣзълъ тогазъ! Знаешъ ли, синко, какво си помислихъ? азъ си помислихъ, какви по-голѣми почести бихъ му сторилъ ако бѣше български владика.

Пакъ го почетохъ по силитѣ си я, но, ней са! Когато нагостихъ скѫпитѣ гости съ каквото е далъ Господъ, и когато са болъ-болъ наприказвахмы, азъ покаихъ дѣда Антима въ стаята, която бѣше стоплена добрѣнцѣ. Ей-тамъ, въ нея стая, ела да та заведѫ синко, и денѣ и нощѣ азъ палѭ отъ тогазъ кандило за споменъ, че е нощувалъ свети човѣкъ и то какъвъ?.... Българския Екзархъ . . . . *Ахъ! да знаехъ, Боже, да знаехъ, само една думица баремъ щѣхъ да му кажѫ.*

Честото повтарянье на тѣзи думи направи таквозъ впечатлѣние въ мене, щото азъ не можихъ вече да траѭ и пресѣкохъ расказа на дѣда Стояна.

— А какво щѣше да му кажешъ, попитахъ го азъ.

— Какво ли щѣхъ да му кажѫ. Слушай да видишъ; я азъ ще ти са моліѭ баремъ ти да му го кажешъ за мене. Ти ще отидешъ пакъ въ Цариградъ; е добрѣ! когато идешъ нѣкога при него, при дяда Антима, ти ще го поздравишъ отъ моя страна, ще ... та сиромашка кѫщица, ще му кажешъ че искамъ да ма благослови като Български Екзархъ и ще приложишъ, *«Дѣдо Екзархъ! не забравяй народа!»* Ето тъзи думица искахъ да му обадѭ въ онзи случай и та щѣше да хване мѣстото си.

Въ това време азъ са взрѣхъ по внимателно въ лицето на сладкодумния старецъ. Погледа му бѣше зелъ едно остро изражение. Очитѣ му засвѣткахѫ необикновенно и двѣ сълзи са търкулнѫхѫ изъ бръчкитѣ на бузитѣ му. Азъ мълчахъ и не продумвахъ нищо. Непонятни чувствования ма бѣхѫ обзели и менъ са струваше че не трѣбва да счупвамъ съ дума тържественната тъзи минута. Азъ мълчахъ... мълчеше и дѣдо Стоянъ, но най сѣтнѣ, той проговори:

— «На утрѣшния день, рано въ зори ний испратихми скѫпитѣ си гости за Елена. Видинския владика ма благослови, помолихъ го да благослови и челядьта ми и той направи това съ особита готовность.» Сетнѣ като помълча мълчичко: «А когато са научихъ, че е станѫлъ български Екзархъ, знаешъ ли, азъ не можахъ да спѭ цѣла нощь. Живи бѣхми и ний да чуйми че са освобождава и нашия народъ отъ пастроци — владици. Живи бѣхми да са научимъ че си имами свой Екзархъ, и свои си народни, български владики! . . . Но знаете ли ... денъ тонъ, ний младитѣ, знаете ли, че съ придобиването на една Екзархия, че съ това дѣто сега имами български владици, работата не е свършена? Знаете ли, че ний старитѣ хора имахми да чистимъ нивата отъ разнити бодили, отъ разнитѣ трънци и дръни, а за васъ оставатъ страшни корени и дънери да прѣмахвате; знаете ли, че по тежката работа остата на васъ младитѣ, и блазѣ ви, ако я свършите? Само съ Екзархия и владици, васъ ни не бива за нищо мой синко. Ний сми хора невѣжи, хора сиромаси, Нашитѣ очи виждатъ, ама не довиждатъ. Ний работимъ волски, ама работата ни не спори. Ний са потимъ до кръвь, ама дѣ ни богатството! Нашитѣ домашни, общински работи додѣ са уредѭтъ цска и време, и хора и кадѫрность. Разбирате ли, защо е по мѫчна, защо е по-тежка работата, която остава на васъ младитѣ?»

И йоще веднъжъ азъ погледнѫхъ двѣ сълзи да са порояватъ по неговото старческо лице. Но азъ бѣхъ смутенъ и не намѣрихъ думи да отговорѭ поче за утѣхѫ на неговата възвълнувана душа. И азъ въздѫхнѫхъ. . . .

Дѣдо Стоянъ ма погледа и каза:

— Е, синко, ама ти ще ма простишъ, че ти направихъ толкозъ главоболие, хвалѫ те ... — Нищо, дѣдо Стоене, нищо.

Тогазъ азъ станѫхъ, излѣзохъ ... и отидохъ да извадѭ коня. А когато ... нѫхъ на пѫть дѣто Стоянъ ми поп... бата си.

— *Не дай забравя да го поз...* отъ моя страна и *да му кажешъ да ... бравя народа*, повтори той.

И азъ замиѫхъ отъ Ивковци съ ... на което най-чувствителната струна ... досѣгнѫта и съ въспоминания, които ... дружихѫ презъ всичкия пѫть до ... Но не стигаше само това. Всякога ... отпослѣ си припомнѫхъ срѣщата съ ... ския старецъ, нѣкой пѫть когато ... случай ми докараше на ума нѣкоя ... говитѣ приказки, въ ушитѣ му екнѫхѫ ... гавитѣ приповтарани негови умоде... бѣхѫ за мене като нѣкоя тежина, ... тежеше и която азъ трѣбаше единъ ... снема отъ гѫрдитѣ си. Този случай ... представя едвамъ днесъ. И азъ ... гласность едно истинско приключение, ... има йоще живи свидѣтѣ актори. И азъ ... пълнявамъ длъжностьта предъ почит... рецъ отъ йовковскитѣ колиби. «Дѣдо ... зархъ! не забравяй народа!»

1875. Октомврий.

всякі 10, по 20, по 200 души да са
христіятъ като агнета да са обиратъ,
Турцитѣ біятъ, и да са убиватъ отъ ни-
кѫдѣ никаквы нападатели! отъ дѣла-
косерчее на администраціѭтѫ тур-
за хр въ областитѣ това са вижда, кое-
кой послѣднитѣ три четыри годины
завеса е обобщило, щото може да са
кажѫ, че е една система на управле-
ніе, системата на тиранійѫтѫ. Така
сѣщо Българитѣ сѫ дошли до убѣ-
напрѣ, че съсѣдитѣ имъ Турцы ед-
христіяны тѫрпѣѭтъ въ държавѫтѫ, и
е Турцы скокнѫли да гы исколятъ, ако
бытѣ отъ не бѣше страхъ отъ вмѣша-
е силството на европейскытѣ силы при
а сѫ возъ едно варварско дѣло, кое-
срѣщнуло държавѫтѫ имъ въ опа-
кой ость.

Бой разбиратъ Българитѣ работѫ-
тѣй іѫ мыслятъ, тѣй іѫ говорятъ
между си, когато нѣма около тѣхъ
кой отъ когото да крыятъ мыслитѣ
едни Тѣ сравняватъ тогава своитѣ тѣ-
сѫ на съ благоденствіето на окружаю-
щѫ ги полу-независимы народы,
бѫлгы, Сърбы и Гърцы, и съ евро-
такъ скытѣ народы които, подъ отече-
гр и свободолюбивы правителства,
кото истинно са почитатъ законитѣ,
отъ инно и благоденствуватъ.

ела Морала̀та революція е станѫла, и
лко ва отъ день на день повече въ
тѣ ѫтѫ на Българытѣ. Потрѣбно е да
зрѣ удовлетворяватъ, както го изисква
нѫтъ на врѣмето. Не е вече въз-
можно за дълго врѣме да са вѣрва
чы тивъ тѫзи моралнѫ революціѭ, на
то поройтъ чувствително расте и
, сѫсилва. Събудихѫ са христіанетѣ,
гнѣчаватъ притворството отъ исти-
тѣнѫ и заслужватъ пò мегко и пò че-
гарско колюбиво обнасяніе. Трѣбва про-
отъ да са влѣзе рѣшително въ нѫ-
то на реформытѣ; да са види на
въ приложено равенството и правда-
дъра и най напрѣдъ да почне да са
явнитава въ такъвъ духъ турскыйтъ
отъ ентъ, и въ джаміитѣ и въ учили-
щата, а не да са изоставя да го дъ-
въорѫ ходжитѣ въ религіозный фана-
тизъ, че той е пò горенъ отъ гяури-
кѫ и е неговъ ага. Трѣбва да са
, вече искренно че и Българитѣ
то да са развиватъ и управляватъ
Дирѣвно съ мюсюлманытѣ, като гра-
звоне на едно обще отечество, и,
ротисто да са правятъ статистикы, въ
ротио да са показва че Турцытѣ вече
ы ду на равно число съ Българытѣ въ
ащи гаріѭ, нека са введе въ четыри-
ору виляеты, въ които Българетѣ сѫ
біем че отъ Турцытѣ, нека са введе и
ржѫ гарскый езикъ за офиціаленъ за-
това, съ турскыйтъ, което е и една
нъ ходимость за напрѣдъка и благо-
ъ, ствіето на Българытѣ, и непогрѣ-
зако о доказателство че политическото
на ренство, прогласено прѣди 36 годи-
ато са прилага днесъ и за тѣхъ, както
инъ Турцытѣ; нека съ тѫзи коренѫ
че ормѫ са отстѫпятъ и широкы об-
ае искы правдины на христіанскытѣ на
ности безъ различіе, и нека тогава
авителството бѫде увѣрено че всич-
ще го знаятъ че е отеческо, че
го обычатъ отъ сърдце и душѫ.
пълно убѣжденіе че това прави-
ство е, подъ което ще могѫтъ да
развиватъ и като народности съ о-
ренѫ вѣрѫ и особенъ езикъ, и ка-
равноправни граждане на просвѣте-
ренѫ вѣрѫ и особенъ езикъ, и ка-
равноправни граждане на просвѣте-
и человѣколюбиво господарство.

Политиката на Англіѭ въ источный въпросъ.

—

*Всичкытѣ акціи на компаніѭтѫ за Суе-
скій Каналъ сѫ 400,000, а Англія е ку-
пила отъ тѣхъ въ послѣдне врѣме до 177,
000, акціи, които пмаше Египетскый под-
даль. За купуваньето на тѫзи акціи въ
нашыйтѣ обстоятелства разны мнѣнія
поевихѫ въ европейскытѣ и особенно въ
англійскытѣ вѣстницы, които изражаватъ
радостьтѫ си за тѫзи постѫпкѫ на ан
глійското правителство. Единъ отъ лондон-
скитѣ вѣстницы обнародува слѣдующыйтъ
интересенъ забѣлѣжителенъ членъ, който, като
одобрява прѣдприятіята на общото въ Ан-
глія мнѣніе отъ министерството Дизраели
, и като не безполезенъ, привождамы го
цѣлый въ листа си.*

Ето тойзи членъ:

«Г-нъ Дизраели е длъженъ колкото
е възможно по скоро да размысли
за положеніето тѣй и за отго-
ворностьтѫ на Англіѭ относително до
источный въпросъ. Правителството
трѣбваше да са приготви щото да по-
дкесе на общинскыя сѫвѣтъ ясно и
точно изложеніе за политикѫтѫ, която
има намѣреніе да слѣдува, и то
за да могатъ и общинскыйтъ сѫвѣтъ
и народътъ да изразіятъ тѣй или и-
накъ своего собственно мнѣніе. Не-
обходимо е вѫистинѫ това дѣто да са
кажѫтъ на народътъ подробно и кол-
кото е възможно по скоро всичкытѣ
извѣстны на министерството събытія.
защото днесъ ни най малко не може
да са прости на оныя които ны бы
тласнѫли въ войнѫ или въ единѫ нео-
прѣдѣленѫ и неблагопріятнѫ политикѫ. Въ днешнитѣ обстоятелства не
сѫществува никаква причина, която
може да въспре и най малко прави-
телството отъ да поиска искренно мнѣ-
ніето и на общинскѫтѫ Камерѫ и на
жителитѣ, защото, когато прѣдлежи
за источный въпросъ, нито частни
интересси сѫществуватъ, нито пъкъ
политическа нѣкоя партія, която бы
отказала своето най искренно съдѣй-
ствіе на първыйтъ министръ, който е
на чело на истинно-народнѫтѫ и бла-
горазумнѫ политикѫ. Народътъ има
право да си даде мнѣніето, а едно
правителство, което не дири мнѣніето
на народътъ си, не може да са о-
правдае послѣ, като прѣдстави ужъ
че работытѣ непадѣйно го сварили,
нито пъкъ че пристѫпило на работѫ,
защото нѣмало врѣме да свика народ-
ныйтѣ прѣдставители на съразмышленія.
Нека ни са позволи да кажемъ, че
политиката, която Англія трѣбва да
държи въ днешнитѣ обстоятелства, е
една и самата, да размысли най мно-
го за своитѣ трайны интересы.

Що е за насъ источный въпросъ?
Той е безъ сумнѣніе не отоманската
имперія; за нея смы ный много на-
правили до сега и доволно смы са
наградили. Мѫка обзе най много, мы-
слимъ, англійскыйтъ народъ, отъ какъ,
споредъ знаменитото въ крѫмскѫтѫ
войнѫ изреченіе, *всякой на раменитѣ си по единъ человѣкъ посеше.* По-
лигицы и владѣтели на народы, които
обевяватъ войнѫ заради идеи, прѣзрѣ-
хѫ нѣкакъ практическѫтѫ политикѫ на
Англіѭ; и обаче ный са сумнѣвамы
да ли има въ Европѫ друга държава,
която да има право да са похвали,
ако е хвала това, че е направила,
както нашата, толкозъ жертвы заради
идеи, были тѣ наши или чужды. Бихмы са за тогозъ, пары заехмы на о-
погозъ, нагърбихмы са на дълговетѣ
на третій, флотѫтѫ си испратихмы за
помощь на четвьртый, отличны економисты дадохмы на петый.... Списъкътъ на *безразсѫдныйтѣ наши дѣлове* е значителенъ, а мющеріитѣ ни сѫ
толкозъ многобройни и почти толкозъ
признателни, колкото и мющеріитѣ на
римскыя патріотъ во врѣмето на Кувеналія... А сега едно общо и до-
стозабѣлѣжително чувство е обзело
Англіѭ, споредъ което са убѣдихмы
че като смы направили много таквызъ
жертвы само за идеи, имамы най по-
слѣ право да размыслимъ и за свои-
тѣ си интересы, сега, когато опа-
сностьта е станѫла неизбѣжна въ юж-
но-источнѫ Европѫ.

Слѣдователно, источный въпросъ
не е вече колкото за насъ опазваніето
на турскѫтѫ власть въ Европѫ.
Споредъ насъ, и това е желателно,
но не е наша работа да са біемъ за
него, нужда е сега да съразмыслимъ
за нашитѣ си интересы въ случай на
новѫ фазѫ на работытѣ; за туй да
попытамы и пакъ какъвъ е, отъ пра-
кическѫ точкѫ зрѣнія, источный въ-
просъ за насъ? Това, мыслимъ, съ-
стои просто въ да са опази свобо-
денъ великыйтъ къмъ Истокъ пѫть.
Има едно нѣщо, което поне каквото
и да са случи потрѣбно е да го и-
мамы прѣдъ видъ и което, даже и при
едно прѣдложеніе за спогодбѫ на ин-
тересытѣ, невъзможно е да устѫпимъ,
т. е. контролираніето на Суезскый Ка-
налъ; нито думѫ иска че бѣдствува-
мы, като ни са затвори единъ день
пѫтьтъ който води къмъ Индіѭ, да
видимъ корабытѣ си че забикалятъ
мысътъ на Добрѫ Надѣждѫ, по при-
мѣрътъ на Васко де Гама. Можахмы
наистинѫ, като земемъ подъ наше вла-
дѣніе островъ Критъ, да имамы едно
изрядно пристанище, което да ни от-
варя свободно вратата на Истокъ и
да ны прѣдпазва отъ каприціознѫтѫ
политикѫ на другытѣ въ онѫзи стра-
нѫ държавы. Но всичко това сѫ тео-
ріи за едно далечно бѫдуще. сега о-
баче, ако прѣдлежи за важны събытія
въ Истокъ, трѣбва да са приготвимъ
щото да не бы, когато настане фа-
талныйтъ день, нашитѣ интересси, или
какго поне безъ прѣувеличеніе можемъ
да кажемъ, интерессите на цивилиза-
ціѭтѫ да загынѫтъ съвършено. И
туй е единъ въпросъ, който са отно-
си на бѫдущето, въпросъ, на който
рѣшеніето зависи отъ послѣдователны
и сега за сега съвсѣмъ проблемати-
ческы обстоятелства. При всичко то-
ва, явно е веке че въ никое обстоя-
телство ный не можемъ да допустнемъ
щото владѣніето на Суезскый Каналъ
да мине въ таквызъ рѫцѣ, които е-
единъ день быхѫ заключили за наши-
тѣ кораби тойзи пѫть, който води
къмъ индійското море. Суезъ е дѣй-
ствително едната порта на пѫтьтъ,
на който другата е Гибралтаръ, а и
ключоветѣ на сѫщыйтъ тойзи пѫть сѫ
пакъ Суезъ и Гибралтаръ. Главното
за Англіѭ достоинство на Гибралтаръ
е това, дѣто той ни отваря пѫтьтъ
за Суезъ. Излишно е да казвамы че
никакъ не разбирамы присъединеніето
на Египетъ; рѣшеніето на тойзи нео-
прѣдѣленъ и угрожающъ въпросъ бы
было лесно, по единъ начинъ, който
бы осигурилъ на Англіѭ контролира-
ньето на Суезскый Каналъ съ усло-
вія, чрезъ които бы станѫло почти-
телно достолѣніето на Египетъ, както
съврѣменно быхѫ станѫли почтители
и интерессите и самото честолюбіе
на Францѫ. Когато стане това, ный
не виждамы въ що има да са бои
Англія за напрѣдъ отъ заплитанія въ
источный въпросъ. Разбирамы да о-
сигуримъ владѣніето на индійскѫтѫ
имперіѭ и на голѣмыйтъ пѫть който
води въ неѭ, каквыто и да бѫдѫтъ
мѫчнотіитѣ които могѫтъ да произлѣ-
зятъ. Таквазъ е англійската политика,
ясна и опрѣдѣлена; за другытѣ ра-
боты трѣбва да са водимъ отъ обсто-
ятелствата, които никой не може еще
да каже че може да ны прѣдвиди...
Никое правителство не може въ такыва
обстоятелства да хване отъ сега
еще единъ планъ, като да имахмы да
рѣшавамы нѣкоѭ мѫчнѫ проблемѫ;
умното е само че англійското прави-
телство допуща да узнае народътъ
кои народны интересы ще постави на
първѫ линіѭ и кой е главныйтъ прѣд-
мѣтъ който трѣбва да имамы прѣдъ
видъ, когато ще са приготвимъ да из-
лѣземъ срѣщу належащѫтѫ кризѫ. Ни-
кой не бы осѫдилъ англійского прави-
телство въ прѣдиврѣменно дѣйствіе,
ако неговитѣ членове са быхѫ поста-
рали щото, колкото е възможно по
скоро, да са допытатъ отъ народътъ
и да рѣшѫтъ каквы мѣркы трѣбва да
са земѫтъ. И нитѣ съсѣди ны при-
скатъ отъ вредъ. Ный не ще пріе-
мемъ да ны отвѣрдятъ тихо въ отъ
всичкѫтѫ работѫ, нито можемъ да ви-
димъ затворены за насъ вратата на
европейскыя съборъ, нито пъкъ да
пріемемъ щото въ послѣдніѭтѫ мину-
тѫ да ни са извѣсти това що сѫ на-
правили другытѣ силы за нареждание
на работытѣ въ югоисточнѫ Европѫ.
Трѣбва колкото е възможно по скоро
да стане явно че насъ ны интересува
туй нареждание, отъ което най много
зависи състояніето на всемірнѫтѫ тър-
говіѭ за напрѣдъ. Много неблагопріятны и гыбелны нѣкакъ съюзи въ Е-
европѫ са случихѫ въ настоящето по-
колѣніе, защото Англія не казваше
ясно и серіозно че на гласътъ и на
интерессытѣ ѝ трѣбваше да са даде
нѣкакво значеніе. Тази погрѣшка трѣб-
ва да са прѣдземе въ настоящѫтѫ
кризѫ, а най добрата мѣрка за отбѣ-
гнуваньето на тѫзи погрѣшкѫ е, ми-
нистерството да са повѣри колкото
са може по скоро и на общинскѫтѫ
Камерѫ и на народътъ и да яви на
свѣтътъ че Англія има днесъ полити-
кѫ. Доста е истинно може бы това,
дѣто мнозина отъ нашитѣ съсѣды са
вижда да вѣруватъ, че намъ е дотѣ-
гнѫло да покровителствуваме Турція,
и че смы изгубили довѣріето къмъ по-
литическытѣ и економическы прогла-
сванія на нашитѣ покровителствуемы.
Вѣрно е почти че, ако прѣдлежеше
да са повторятъ и пакъ събытіята на
послѣднитѣ петдесеть годины, ный не
быхмы зели на себе си сѫщитѣ от-
говорности и подъ сѫщытѣ условія.

Въ съразисканията които станѫхѫ
во врѣмето на крѫмскѫтѫ войнѫ, г-нъ
Ковденъ попыта единъ день съ него-
дование що бы казалъ геройтъ, на ко-
гото памятникътъ стои въ дворътъ на
царскытѣ палаты, за потомцытѣ си
които са біятъ противъ христіанытѣ
заради Мюсюлманытѣ. И обаче ный не
са бихмы тогазъ заради Турцытѣ за-
щото бѣхѫ Мухаммедани, нито днесъ
мыслимъ че трѣбва да ны прѣзремъ
защото не сѫ Христіане. Тогазъ въ-
просътъ бѣше чисто политическы, ко-
гато днесъ той е за насъ въпросъ на-
роденъ а въ сѫщото врѣме и тър-
говскы.

Много серіозны интерессы имамы
да защитимъ ный въ единъ какъвъ и
да е случай, и най първо ще размы-
слимъ не за Турціѭ, но за тѣзи ин-
терессы. При всичко това не можемъ
да останемъ съвсѣмъ равнодушны, ко-
гато ключытѣ на нашѫтѫ кѫщѫ бѣд-
ствува да мине въ чужды рѫцѣ, и
трѣбва колкото е възможно по скоро
да явимъ на свѣтътъ, че имамы ин-
терессы въ источный въпросъ, както
и политикѫ за да ны поддържимъ.»

Дописки на «Напрѣдъкъ».

—o—

Пловдивъ, 13 Ноемвр. 1875.

Г-не редакторе!

Както вредъ изъ отечеството ни тъй сѫщо и тука народа ни страда отъ притѣсненія. Макарь вече да си мина онова врѣме т. е. байрама, когато Турцитѣ щѣха да ни колятъ, но еще буйностьта на тѣхнитѣ страсти не може да утихне съвършенно. Тѣ разбраха че царската воля не съотвѣтствува на тѣхнитѣ желанія, но никакъ не имъ са щѣ да стоятъ мирни. Станало е вече като общо нѣщо щото Българинъ, като пѫтува и мине прѣзъ нѣкое турско село, да са псува и да са замѣря съ камьни отъ Турчетата.

Да ви кажѫ нѣкои по-нови работи които сѫ станали.

Пѫтници приказватъ че миналата недѣля нѣкои фамилии отъ Сопотъ ходили на едно ближно село дѣто са освѣтявало черква. На врѣщанье тѣ минали прѣзъ едно турско село, дѣто са нападнали и биле бити отъ Турцитѣ толкось, щото било съмнително да ли ще останатъ живи.

Миналата сѫбота, Г. И. Джевизоглу, тукашенъ търговецъ, като ималъ да зема стотина гроша отъ нѣкого си Турчина, отнесълъ са на правителството да си иска паритѣ. Рѣшили са да му са събере *аладжака.* Той отишла да земе туй решенье, но кятиина му искалъ *бакшишъ* за да му го даде. Г. Джевизоглу искалъ да му даде гр. 2 $^1/_2$, но кятиина като не останалъ благодаренъ отъ тѣхъ, започналъ да хортува на Джевизоглу сѣкакви нападателни думи, като: *сизъ гяуръ-су-пузъ, сизъ комита-сѫ-пкзъ* и пр. и пр. Тѣзи нападателни думи, разбира са, Г. Джевизоглу като не можаше да приемне, отнесълъ са до правителството съ прошенье да са сѫди съ тогози кятиина. Не знаіѭ еще какъвъ край са е дало на тази работа, но главното е че, правителственни хора, вѫтрѣ въ правителственния конакъ, хортуватъ таквизи нападателни думи, а какво правятъ и хортуватъ на Българитѣ по вънъ, а особенно по селата — мислѣте.

Тукашния управитель на пощата направилъ си нова тарифа за писмата: той зема по гр. 1 $^3/_4$ за едно просто писмо (надписано редовно и съ турски), не знаіѭ кой му е далъ тази власть, но като го пита человѣкъ защо е туй, той казва: «*бойле емримизъ варъ.*» Тукашнитѣ търговци са канятъ да направятъ прошенье до главного управленье на пощата въ Цариградъ за да извѣстятъ тази постѫпка на тукашния пощаджия въ туй отношенье, но и безъ да направятъ търговцитѣ таквось нѣщо, добрѣ е щото цариградското управленье на пощата да вкарва въ кръга на законностьта своеволнитѣ постѫпки на своитѣ служители, щомъ са извѣсти че сѫ постѫпили въ нѣщо безаконно. Дано настоящето мое напомнянье стигне до ушитѣ на цариградского пощанско управленье и да заповѣда на тукашния пощаджия да дигне тази мѣрка, които трѣба самъ да си е направилъ за свой интересъ.

Когато царското правителство иска точното испълненье на своитѣ установени закони, то на ли и ний трѣба да гледами да си запазватъ а не да са нарушаватъ тѣзи закони? Таквось нарушенье на закона е станало въ избора на тукашенъ единъ аваза, за туй злѣ правимъ дѣто мълчимъ и за туй ми дойде на умъ, г. редакторе, да ви кажа нѣщо за този предмѣтъ. Единъ отъ тукашнитѣ аази, Г. Сг. Гешоглу, незаконно е избранъ за такъвзи. Той замѣсти миналата година, законния избранъ отъ народа аваза Г. Т. И. Кесяковъ, комуто са даде оставката отъ тукашния тогащенъ управитель, защото не билъ до тамъ *евтчия.* Еще тогасъ народа трѣбаше да протестира противъ една таквась своеволна и незаконна постѫпка на тукашния управитель, а и самъ Г. Гешоглу, ако бѣше человѣкъ патриотъ, не трѣбаше да приемне щото той да стане причина за нарушенъето на народнитѣ правдини въ туй отношенье, но нито едного, нито другого стана, и еще Г. Гешоглу си занимава по-
стя. Желателно е и праведното е да са поправи тази работа като са напомни за нея отъ дѣто трѣба и кѫдѣто трѣба.

Новоопредѣленния за тука управитель Н. Пр. Азизъ паша пристигна тукъ миналата сѫбота. Неговото посрѣщанье стана доста блѣскаво, защото сѣкий бѣше са притекълъ да види тогози, добротата на когото еще не са е изгладила отъ памятьта на населеньето, което го помни като билъ и други пѫтъ управитель тукъ. Ний особенно Българитѣ имами голѣма надѣжда въ Н. Пр. Азисъ паша да поправи сѣко зло отъ коетостра да народа ни. Въ недѣля представители отъ всичкитѣ народности ходиха на посѣщенье на Н. Превъсходителство; той е приелъ много учтиво нашитѣ първенци. На другия день, въ понедѣлникъ, той замина за Захра. * * *

Казанлъкъ, 16 Ноемвр. 1875.

Н. Пр. пловдивскыйтъ мютесарифинъ Азизъ паша дойде завчера, срѣдѫ, въ градътъ ни. Два дни прѣди него пристигнѫ новыйтъ ни каймакамнъ, който са вижда да е много добръ человѣкъ. Отъ пристигваньето на каймакамина и сега на Азизъ паша населеніето си поогдѫхнѫ, като вѣрва че досегашнитѣ злоупотребленія ще прѣстанѫтъ, и най вече, че злоупотребителитѣ ще са накажѫтъ примѣрно. И наистинѫ, щомъ дойде мютесарифинътъ, почнѫ да испытва работытѣ какъ сѫ отишли. И на Турцы и на Христіаны даде потрѣбнытѣ наставленія, като имъ прѣпоржчи братско отъ сега нататъкъ живуванье, поржча на каймакамина и на кадійтѣ да пазятъ много строго да не правятъ Турцытѣ вече злоупотребленія и заповѣда да са запрети носяньето на оржжія безъ тезкере, (забѣлѣжѣте, че ако не всичкытѣ Турцы, а то повечето обржжени ходихѫ до сега). Слѣдъ всичко това, мютесарифъ паша опрѣдѣли единѫ комисіѭ, отъ двама Турцы: Мустафа ага и Кючукъ Х. Хюсеинъ ага, и отъ двама Христіаны: г. г. Добри Г. Кехаевъ и Койчо Карагенклійскый, които комисія ще засѣдава при *Давіе меджлиси,* дѣто ще са разглѣдатъ станѫлитѣ и вече извѣстны както вамъ тъй и на читателитѣ ни злоупотребленія. Въ четвьртъкъ вечеръ мютесарифъ паша почете съ присѫтствіето си угощеніето което нашійтъ богатъ съотечественикъ г. Папазоглу даде въ неговѫ честь, и на другыя день заминѫ за Ески-Загрѫ.

Стара-Загора. — Вѣстницы сѫ провикватъ, права са исказватъ, реформы са нареждатъ, викове до небето: Милый Татко! чуй отъ височината на прѣстола си отдалеченытѣ си страждущы рая! Славный Везирьо! помилуй нѫ! То туй хора са убивали, нивя са зимали отъ агы, фамилии са безчестили, то хичь макаръ и да нѣма да го пише не въ дестура, не въ шараата, не въ талимата, все си са извършва най майсторскы. И наистина какво научихмы ный отъ тѣзи реформы и царскы хаттове когато не сѫ на дѣло? Его завчера пакъ около 35 Турчета, обржжены съ чифте пищовчета и съ сопичкы, съ два тѫпана и два зелены байрака, обикаляхѫ цѣлыйтъ градъ; а като извършихѫ тѣзи си геройскы подвигы противъ гяурытѣ, който дѣ сваряхѫ біяхѫ, пукнахѫ на 3-ма главытѣ, счупихѫ на нашійтъ хаджи Господинъ-агасѫ прозорцытѣ; но защото гы счупили Турчетата на фиданъ ага, за това нашійтъ хаджія не ще и да гы обади, а гы и закрыли, като казва, че гяуритѣ лъжатъ. «Незнамъ кога ще кажѫтъ и гяуритѣ истина?» Ако бы българскытѣ дѣца и Българытѣ да закачатъ тѣхъ, какво бы станало? Но, благодареніе на испратената отъ Цариградъ комисія, тя зе туй подъ вниманіе и нѣкои отъ тѣхъ са запрѣхѫ.

Ето почти 2 мѣсеца става откакъ са затворихѫ училищата ни заедно съ женскытѣ; все са очакваше да видимъ какъвъ край ще земе работата и какво ще излѣзе за учителитѣ, но никой не искаше да гы поиска отъ правителството чрѣзъ поржчители. Врѣмето са мина, истинцытѣ са направихѫ (даже и мазбатытѣ за пущанието имъ са направихѫ). Но горкытѣ са пакъ хвѣрлихѫ въ безестени-шерифъ, ако и да са доказа отъ мухбирытѣ имъ, които издадоха 600 и толкози души, че нѣматъ извѣстіе отъ тѣзи опасна кометаджійска работа. Учителитѣ ни не са държели за друго въ дрѫжколникътъ, освѣнъ защото ходили малко сербесчя на царьово здравіе. Ей, засрамѣте са ный които сте гы клѣветили прѣдъ беевытѣ! Мыслите ли че сега нѣма кой да ви публикува мрьснытѣ ви дѣла? Държели са запрѣни учителитѣ, защо сѫ свирили и вѣрвѣли наредъ, това было значало кометаджилѫкъ. О благоразумный Селимъ ефенди! Георгаки-бей! Дядо Савва! Г-нъ Тодораке! и прч. и прч. всичкы ный не разбрахте ли, не чухте ли, не разумѣхте ли злобнытѣ намѣренія на нѣкои и другы, които искатъ да накажатъ невинытѣ ни учители?

А и Вый граждане, защо стоите? защо не искате учителитѣ си, които са доказа че не сѫ виновати, както грѣе ясното слѣнце? защо си държите затворены училищата? или сте турили хора, които да гы затварятъ. Погледнѣте че градътъ ви, който бѣше начало ужъ на възражданието на учението, на какво е заприличалъ! защо губите златното врѣме на дѣцата си? кого ще кълнѣтъ тѣ утрѣ? * * *

Другъ единъ допискѫ имамы ный отъ туй мѣсто, но защото іѫ пріехмы късно, ный іѫ оставямы за идущыйтъ брой, като іѫ придружимъ и съ нѣкои свѣдѣнія и подробности които ни разсказватъ пѫтницы за извѣстното скандалозно приключеніе. Ще забѣлѣжимъ сега това само че, както ни казвѣтъ пѫтницытѣ, нѣкой си Андрея Момчовъ былъ причина да са затворятъ и вторы пѫть учителитѣ.

Дрѣново, 30 8/врія 1875.

Почтенный р-торе на В. «Напрѣдъкъ.»

Моліж Ви учтиво, имайте добрината, та сторете мѣсто въ листътъ си, на съобщеніето, което Ви испроваждамъ за обнародованіе.

Богъ высоко, царь далеко.

Отъ всичкы точкы почти на Балканскыя Полуостровъ, който е подъ суверенството на Н. Им. В. Султана, издигатъ са отчаятелны выкове срѣщо угнѣтеніята и несправдытѣ стореры отъ господствующето племе върху мирнытѣ, трудолюбивытѣ и вѣрны подданицы на Султана. Тѣхныя гласъ, вижда са, не може да намѣри отзивъ въ человѣколюбивото и правдолюбиво сърце на великодушныя на Султанъ, като тѣзи гласове и выкове на отчаяніе оставатъ задушены отъ мѣстнытѣ началства, неоправданы всячески. Колкото повече строго са заповѣдва да са исправява правдата, да са пази честьта, имотътъ и животътъ на мирнытѣ жители отъ чиновницытѣ на царското правителство, толкова повече са вижда да са развыва произволътъ измежду господствующето племе. Намѣсто да са въдворява миръ и любовь, споредъ благата воля на върховныя ни Господарь Султана, то са развыва напротивъ умразата, ненавистьта и враждата между господствующитѣ и господствуемытѣ. Хеле пъкъ отъ Ексызаарското приключеніе и до сега такизи угнѣтенія и притѣсненія сж са извършили, които едва ли быхж са повѣрвали за истины. Сичкы ныя Българитѣ взобщо вече слы очерены съ името комета, каквото и да говорилъ, както и да са оправдавалъ, за нищо не са слушалъ и оправданието ти во вниманіе са не зема. Каквото озлобленіе и да претърпи Българина отъ Турчина, трѣба волею и неволею да претърпи, безъ да смѣе да са сви прѣдъ властьта и да иска защита за личностьта си, живота си, или имота си; защото гласътъ му остава гласъ вопіющаго въ пустыни.

И нашитѣ тука около и вътрѣ въ нахіята ни лежащи турскы села, не малко пакости, злодѣянія и дивъ фанатизмъ сж употрѣбили върху бѣднытѣ и беззащитны нѣтницы: Обраны до пара, съблечены по една риза, съ расцѣпены главы, съ строшены кости, на нѣкои стоката разграбена и другы много такыва.

Властьта търновска, на която сичко това прѣдъ очитѣ са върши, струва са като че не чува и не вижда. Можемъ да кажемъ безъ никое съмнѣніе че хората си отзехж отъ да ходятъ да са оплакватъ на мѣстната власть, по причина, че трѣбва да са водѣтъ се свидѣтели и то Турцы.

Три часа далечъ отъ градеца ни има едно дере — долина, съ названіе «Куру-Дере», което е станало врата на мытарство и ни ада; — който мине отъ тамъ, трѣбува да плаща нѣщо, инакъ той не може отъ тамъ да мине. Тамъ срѣдъ пѫтя стои обтегнатъ единъ зеленъ поясъ, а ловджіитѣ сж скрыты въ гората; този знакъ показва, че който пѫтникъ замине, трѣба да са спрѣ и да си даде колкото пары има, инакъ Господь да му е на помощь и той самъ знае какво има да си истегли отъ дързостытѣ засадницы! Тѣзи злодѣйцы сж отъ ближнытѣ села, но кой да гы дири и прогони. Нашія народъ е станалъ най пріятната имъ ловитва. 3 4 кола, натоварены съ жены и дѣца отхождали на Мусиа на сборъ; тѣзи сборени пристигватъ вечерьта часа около 12 1/2 близо до селото, нападватъ гы, обираатъ отъ колята каквото намѣрили: като черги, губеры, козецы, дрѣхы за облѣкло; на жены тѣ обрали панизытѣ, а мѫжетѣ налагали съ ятаганытѣ си до смьрть, и послѣ са оттегляли въ гората. Селенытѣ гы познали отъ кои сж села, но гдѣ да отидатъ да са жалуватъ?

Нашъ единъ съотечественникъ, като отхождаше за Севліево, посрѣщатъ го въ едно дере двама зайчари, извыкватъ му: инъ бейгирденъ бре Гіауръ! и той слѣзва отъ коня; претърсватъ го за пары, и като намѣрили само десеть гр. разидосали са защо нѣмалъ повече, налагатъ го тъй добрѣ, щото го оставятъ полумьртвъ въ тъзи горска долина. Послѣ минуватъ случайно пѫтницы, натоварятъ го на коня прѣвързанъ, и го доносватъ на дома му.

Въ Ломны-Долъ на П. Минка една нощь му изсѣкли лозето съ чуканьето и съ плода заедно и го награмадили въ срѣдъ лозето. Его защо станала тъзи пакость на този добръ и покоренъ царскы подданникъ.

Ломни-Долчаны, купили нивята на Турцытѣ отъ ближнето село, което е около единъ часъ на разстояніе отъ тѣхното. Единъ Турчинъ продалъ на п. Минка една нива съ едно круша заедно. Турчина си ж берялъ редовно сѣка година, безъ да мысли, че нѣма право, и Българина не смѣялъ нищо да му каже. Тъзи година отхожда Турчина пакъ съ такѫма си да обере на Гиурина крушата, но той му са съпротивилъ и Хасанъ ага му отговорилъ опѫрничево, съ нападеніе на честьта му и вѣрата му. Българина постоянствувалъ въ правото си, и най послѣ го принудилъ да са отмахне, но си истѣглилъ злѣ отъ нѣколко силны удары по главата отъ Хасана ага, който и му са закалилъ свирѣпо, че злѣ ще му отмьсти за тъзи му постѫпка. Хасанъ ага намѣрва на негова умъ другари, отхождатъ въ лозята на Ломни-Долчены, които имали около двадесеть увата, и гы обрьсватъ съ плода заедно; тъй споредъ п. Минковото лозе, тѣ изсѣкли и на другытѣ селены. Селенытѣ гы е страхъ да са жалуватъ прѣдъ мѣстната търновска власть, защото ще имъ искатъ Турцы свидѣтели, а като знаіжтъ, че ще си навлекатъ еще по-голѣма бѣда, като и да са жалуватъ не ще гы накажатъ както трѣба, послѣ трѣба да останатъ пѫкъ и безъ плѣвницы и кѫщи. И тъй тѣзи селены са лишихж отъ единъ добръ мюлкъ, отъ който си земахж по нѣкой грошъ да платіжтъ теклифата на царството.

Въ нашія градецъ има единъ ага, на име Османа, той е единъ прочутъ мюлтезиминъ по неописаннытѣ си злоупотрѣбленія. И той повечето зема се българскы села. Тежко и горко на онова село, което падне приврѣмено подъ властьта му, не трѣба това село градъ да го біе. Той има свой страшенъ покровитель единъ богаташъ Турчинъ Хаджи Абдулоглу, единъ отъ старытѣ Еничеры, който има доста голѣмо вліяніе въ правителството. Ставамъ да кажатъ за него бучакчіитѣ, които ходатъ въ Г. Орѣховица да продатъ на сергія стоката си, каквото гы е правилъ за да гы накара насилственно да му зематъ дюгенытѣ подъ кирія. Османа обѣгавъ на своя защитникъ, каквы не щешъ злоупотрѣбленія е правилъ на селенытѣ Българы. Тъзи денѣ запрѣ въ дома си единъ Колибарнинъ отъ трѣвненскытѣ колибы (Хитревцы) и го налагва исіж нощь колкото вече си е можилъ немилостиво, защото не му плащалъ 300 гр. мюлтезимъ хакж, безъ да гледа този человѣкъ има ли право или не; борчъ бывъ отъ три годины. Този човѣкъ ималъ една бахче съ различны овощія, и мухтарина съ ихтіаръ меджлиси заедно прѣцѣняватъ да даде сто гр. а Османа казалъ, че сега пары не му трѣбатъ. Минуватъ са три годины и тогава го насилува да земе нарытѣ. Българина са опира, но дървото накарва да плати и двойно и тройно. Селенина ходи да са жалува въ Търново за тъзи лоша постѫпка на Османа, казали му, че трѣба да заведе дама Турцы свидѣтели; той отговорилъ че има Българы да злаіжтъ, *кабулъ дегилъ* му отговорили, и селенина хемъ бой прѣтърпѣ хемъ плати искавното отъ Османа количество. Ако искамъ да опасвамъ подробно злоупотрѣбленіята на рѣченнаго ага, трѣба да са исписи цѣла Исторія отъ несправды и злоупотрѣбленія, но читателитѣ вече сж са наситили да слушатъ подобны лошевины стореры отъ хора, които не са съобразяватъ съ высокытѣ царскы закоры и заповѣди. Нашето тукашно населеніе е въсхитено отъ радость, като слуша обнародованнытѣ чрѣзъ вѣстницытѣ желанія и добра воля на Н. И. В. Султана за благоденствіето на подданицытѣ му, и въ ожиданіето си отдава теплы молитвы за дългоденствіето, славата и величіето на Н. В. Султанъ Абдулъ Азиса.

—

Село Кесарово (Търновска кааза) 14 Ноемврій 1875.

Почитаемий Редакторе!

Нашето село е 6 часа далечъ отъ Търново и са намѣрва почти на истокъ отъ него. Населено е отъ 155 кѫщи български и 100 турски. Нашето село, както и околнитѣ села, е винѫги било ограбвано отъ варварскитѣ забтіи, които ходіжтъ по селата ужъ да пазіжтъ реда; винѫги е било обирвано отъ проклѣтитѣ мюлтезимжіи, които, като закупуватъ въ селото ни юшюрия, въображаватъ си, че сж закупили и самитѣ селяне и по причина на туй събичатъ ни и ризитѣ даже отъ гърба; винѫги е теглило то отъ кражбитѣ на турското населеніе, което въ нашето село състои по счето отъ разбойници; винѫги е било расплаквано отъ разбойницитѣ черкези; и никога не е намѣрвало защита отъ Търновския хюкюматъ. Случвало са е по нѣкога да отидемъ да са оплачемъ въ Търново, но насъ на оскърбяватъ и на пеждатъ, сѣкашъ че не сми достойни да са явимъ предъ лицето на чиновницитѣ; или пѫкъ по нѣкога на залъгватъ и на каратъ да си харчимъ паритѣ по търновситѣ ханища до като най подирь ни кажатъ *хакжнжъ ьокъ*.

Но въ послѣдньо время, Г-не редакторе, страданията ни са много увеличихж, тъй щото ний незнаіми сѣтиитѣ ни какви ще бадатъ.

Презъ Октомврій мѣсецъ бѣше са распрьснилъ слухъ тука по селата, че турцитѣ щѣли да ни колѣтъ щомъ доде байрама. Нѣкои отъ селянитѣ ходихж въ Търново да са научатъ, каква е тъзи работа, и ни донасятъ извѣстия, че тамъ ловяли нѣкаки си кометаджии. Отъ друга страна пѫкъ вѣрлуванията на турцитѣ са йоще увеличихж и захванахъ даже да безчестѣятъ женатѣ ни, тъй щото ний си смаяхми какво да правимъ.

Единъ случай йще повече на отчая. Въ туй време единъ турчинъ тузлучанинъ, види са, откраднилъ отъ нейдѣ си два биволи, отишьлъ на Добриделъ при Денча бакалина и го накаралъ насилно да земе биволитѣ и да му даде ата си; слѣдъ като му зелъ и нѣколко лири юсте. Слѣдъ като зема ата, въоржава са и трьгналъ да коли гиуритѣ. На 31 октомврий, въ петъкъ, той дохожда на село Жюлюнца, единъ часъ далечъ отъ наше село, да коли и тамъ българитѣ; но дойдѣ е дошелъ въ туй село, не са знае колко българи е исклалъ. Щомъ дошьлъ на Жюлюнца, той срѣщналъ Димитра фучиджията и го погналъ да го коли; но послѣдния, като паревъ служитель, защото е билъ въ казашкия полкъ, и като малко много рѣшителенъ, не рачилъ да бѣга, а са сирѣлъ да пита турчина, защо го гони съ голъ ножъ въ рѫката; но турчина безъ да му отговори, замахва съ ножа и го ударва 2—3 пѫтя: на първий пѫть му пресѣкалъ на десната рѫка прьститѣ, послѣ на лѣвата, най послѣ въ лѣвото рамо и ножа хлътва на три прьста дълбоко. Като вижда спромахя, че ще го добие, побѣгналъ и турчина неможалъ да го стигне. Като са разсърдва турчина, че неможилъ съвсѣмъ да го убие, пуска коня и отишьлъ на бакалския дюгенъ да заколи бакалина. Бакалина са оплашва и са скрива; тогазъ турчина захванялъ да сѣче вратата, кепенцитѣ, керидитѣ, съ ножа си. Въ сѫщото време са случило, че наши Кесаровчане отивали въ Гор. Орѣховица на пазаръ; преди сичкитѣ вървилъ дѣдо Друми, който билъ са отдалечилъ отъ другаритѣ си на 15 минути разстояніе; преминалъ дѣдо Друмя рѣката и наближилъ бакалския дюгенъ. Като вижда дѣдо Друмя, турчина са впуща да го гони за да го заколи. Дѣдо Друми са вцѣпява на процѣпа на колата, и турчина, като неможалъ да стигне съ ножа стареца, захванялъ да сѣче съ ножа биволитѣ. Стареца сполучилъ по едно време да излѣзе изъ подъ колата, прескочилъ единъ плетъ и са скрилъ въ кѫщата. Турчина продължавалъ да гони биволитѣ и да ги сѣче, до като най подирь са вѣрвали назадъ и преплували рѣката презъ единъ виръ. Турчина поискалъ и той да преплува рѣката, но като достигналъ до вира, нѣкои казватъ, че неможалъ да преплува вира и са удавилъ; други казватъ, че ужъ преплувалъ вира и отишьлъ изъ гората на горѣ: съ една рѣчь турчина са изгуби отъ тогазъ и не са е вече явилъ. Биволитѣ, като бѣгали отъ турчина, счупили и колата и сичко, и били наранени единъ на 17 мѣста, а другия на 6 мѣста. Като са извѣсти на мѣстната власть въ Търново, тя проводи свои хора съ единъ джерахинъ да видиятъ какъ е станала тъзи работа. Послѣдитѣ като дошьлъ въ Жюлюнца, захванахъ да натякватъ на селянетѣ, защо не били уловили турчина; че какъ са лови человѣкъ въоржженъ?! И намѣсто да разглѣдатъ работата, начевахъ да обвиняватъ Дѣдо Друмя и Димитра, че тѣ го биле убили. Освѣнъ туй чиновника зема отъ полумьртвия Димитра 1 лира и отъ дѣдо Друмя искали да зематъ за биволитѣ му 3 лири *аяктери* за джирахина! Биволитѣ на стареца стрували до 2500 гр. и биле най добри биволи въ цѣло село, но сега отъ ранитѣ си скоро ще умрѣтъ. Вижте, какъ на расправятъ чиновницитѣ! Ето ти правда! Аманъ, царю и славни министри! спасете на отъ тѣзи изѣдници чиновници! Нарадете и отъ християнетѣ чиновници, въ които да имами ний бѣдницитѣ българи и наши вѣрни подданици, защита и да намѣрваме правда!

Единъ Селянинъ.

—

Ловечь, 20 Ноемвр. 1875.

Тука пѫтницата станѫхж много страшны, обири и убійства често са извършватъ. Прѣди единъ мѣсецъ нѣщо двамина търговцы изъ Сопотъ, Тодоръ и Ганчо като идили на самъ по търговіжтѫ си и токо що прѣхвѣрили планинатѫ, на три часа разстояніе отъ троенскыя мѫнастырь нападатъ гы 6, 7 злодѣйцы, които отъ горѫтѫ извикали: *веринъ селяхларжикжъ*. Единътъ отъ тѣхъ си дава селяхътъ, а другыйтъ имѣлъ смѣлостьтѫ да са съпротиви и казалъ, защо да си дамъ орѫжіето? но догдѣ издума, е единъ отъ петимата злодѣйцы, които были на пусіж въ горѫтѫ, извиква: *вурунъ шуну бре, бу кунета дерѣ*, и три куршума пронизватъ Тодора. Тогазъ хващатъ Ганча и му зематъ 120 лиры; отъ жертвѫтѫ си тѣ взели 280 лиры. Като са извѣсти за това мѣстното правителство, взе строги мѣрки, но не можѣ да намѣри злодѣйцытѣ.

Миналѫтѫ седмицѫ отиватъ отъ тука съ *ширкетъ арабасж* за Плѣвенъ Хафузъ Али, единъ отъ по първытѣ тука Турцы и единъ Еренинъ, Мерджуча, Кара-Бохоровъ човѣкъ отъ Никополь. На половинатѫ пѫть, въ Чакмакла Дере, излѣзватъ трима Черкези, зематъ имъ пресленытѣ отъ рѫцѣтѣ, саатытѣ и по 5, 6 лиры които имали отгорѣ си. Слѣдитѣ Черкези са вращатъ на свищовскыя пѫть и три часа на разстояніе отъ Долно Павликене, окрѫжіе ловчанско, срѣщатъ 17, 18 души Българы, които са вращали отъ Влашко, прѣкарватъ и тѣхъ презъ стъргалѫ, като имъ зематъ близо до 200 лиры, които тѣ могли отъ работѫ да спечелятъ и съ които сж щѣли и царското си дажіе да наплатіжтъ и бѣднытѣ си челяди да прѣхранятъ! Слѣдыйтъ день 5, 6 врабаджіи слѣзватъ съ колята си отъ Троянъ за Ловечь, излѣзли 3, 4 злодѣйцы, били гы до насилѫ и имъ зематъ кой колкото пары ималъ. Другъ единъ старецъ Троенчанинъ дѣло Вълю минѫлыя понедѣлникъ пръвѣлъ самъ си отъ Троянъ за тука, срѣщатъ го двама Турцы, съсипватъ го съ бой и му зематъ дългѫтѫ абѫ.

Не знаемъ какво ще са прави, като не може да са излѣзе на нийдѣ. Желателно бы было царското правителство да обрнеше и къмъ насъ милостивъ погледъ и да ны избавеше отъ този страхъ, който е обзелъ всичкото тука населеніе и поради който никаква работа не може да са върши. Ний не смы лишени отъ правителство, но ето че злодѣйцытѣ вѣрлуватъ, а то, при всичкытѣ мѣрки които ужъ зема, не е въ состояніе да хване поне едного, а не съвсѣмъ да очисти окрѫжіето отъ тѣхъ.

Възстаніето.

Управителятъ на отдѣленіето въ Новый Пазаръ отправилъ слѣдующыйтъ телеграммъ отъ 18/30 Ноемврія:

Споредъ телеграфическы извѣстія отъ военното управленіе на Беранъ, като са узна че една чета подъ управленіето на главатарятъ Маря са съсредоточила въ тѣснинѫтѫ на Рикѫ при градецътъ Дажикъ въ Беранѫ, и подструвала на възстаніе вѣрнытѣ подданицы на държавѫтѫ, испрати са противъ тѣхъ на 16/28 т. доволно военна сила на разны отдѣленія отъ редовнитѫ войскѫ и отъ редифытѣ; битвата трая три часа, слѣдъ което възстаницытѣ като запалихж съ собственытѣ си рѫцѣ зданіята въ които бѣхж настанены, 25 кѫщи и много плѣвни и побѣгнѫхж. А като са вращаше войската побѣдосна, тѣзи възстаницы са съсредоточавать изново и іж нападать пакъ, но и тойзи пѫть са отблъсніжхж и побѣдихж съвършено. Въ двѣтѣ тѣзи битвы отъ възстаницытѣ са убихж 67, а отъ нашитѣ са убили единъ, и са ранихж легко трима солдати и единъ подчиновникъ.

Телеграммъ испратенъ отъ Реуфъ паша до министерството на военнытѣ дѣла отъ 18/30 Ноемврія:

«На 15/27 т. тръгнѫхъ отъ Гацко съ 17 табура войска. Въ недѣлѫ стигнѫхъ въ Аласевитъ, и на другыя день влѣзохъ въ Гавранкѫ, сѣдалището на окрѫжіето Пива. Тамъ намѣрихъ войскѫтѫ расположенѫ въ пълнѫ сигурность и въ най добро състояніе. Заповѣдахъ на войскѫтѫ си да тръгне противъ едно тѣло отъ 5,000 възстаницы, които са бѣхж поели срѣщу Гласовитъ. Възстаницытѣ са распръснихж безъ да са біятъ. Като оставихъ за петь дни храна и припасы на войскѫтѫ която стои въ Пивѫ, тръгнѫхъ са въ Гацко. Двѣ стигнѫхъ днесъ въ изрядно състояніе.

Мѣстнитѣ турскы вѣстницы обнародуваж вчера единъ дългъ телеграммъ отъ главкыйтѣ босненскый управитель Реуфъ паша до министерството на военнытѣ дѣла отъ 4 Декемвр. (н.), отъ който земамы слѣдующето съкращеніе:

Споредъ реченный телеграммъ, босненскый Валія щомъ стигнѫлъ съ войскытѣ си въ Гацко, пріелъ едно писмо отъ бригадный генералъ Юсуфъ бей, управитель на Бихке, съ което му извѣстявалъ че възстаницытѣ са съсредоточили въ Пивѫ и имали намѣреніе да нападнѫтъ на селото Биланъ. Петь табура са испратили на туй мѣсто подъ управленіето на Аали паша. А слѣдъ нѣколко часа другы петь табура тръгнѫли за подкрѣпление на туй тѣло подъ началството на Хюсеинъ паша.

Споредъ извѣстіята, които пріело главното военно управленіе, възстаницытѣ слѣдуватъ да обсаждатъ Биланъ, но Аали паша сполучилъ да внесе храны и припасы въ тъзи крѣпость. А безъ съмнѣніе Серверъ паша е испратилъ подробности за тѣзи работѫ.

Отдѣленіето на Хюсеинъ паша срѣщнѫло тоже близу до Биланъ едно тѣло възстаницы, съ които са ударило, когато отъ другѫ страна Аали паша нападнѫлъ възстаницытѣ не много далечъ отъ тамъ. Възстаницытѣ, на брой 5,000, като са намѣрили помежду два огня, били са съ отчаяніе, а послѣ са оттѣглили, гонени отъ войскытѣ дори до Бананскытѣ планины.

Кѫдѣ крайтъ на битвѫтѫ пръстигнѫлъ и Реуфъ паша съ войскѫтѫ си, и увѣрилъ са че възстаницытѣ имали многобройны мѣртвы, когато отъ императорскытѣ войскы са убили само 16 души и са ранили 36.

РАЗНЫ НОВИНЫ.

—

По царскѫ заповѣдь бывшійтъ Одринскый Валія Хуршидъ паша са опредѣлилъ Валія въ Айдѫнскѫтѫ область. — Бывшійтъ Видинскый управитель са опредѣлилъ за такъвъ въ Ерзнинджанъ.

—

Миналѫтѫ сѫбботѫ Н. Блаж. българскый Екзархъ посѣти Н. В. великыя везиръ въ кѫщѫтѫ му и са разговорилъ съ него на дълго.

—

Н. В. Одринскый валія Омеръ Февзи паша свѣрнилъ посѣщенію си въ Старѫ Загорѫ и са завѣрнѫлъ въ Одринъ.

—

Нѣколко прѣобразователни и много важни проекты относително до управленіето на държавѫтѫ са подвесли и са потвърдили отъ Н. В. Султана. Прѣди обаче да са обнародуватъ, императорското правителство, което поискало да осигури съвременно и строгото приложеніе на новытѣ закони, занимавало са сега за да приготви потрѣбнытѣ наредбы за сполукѫ на желаемото.

—

Славенитѣ, които са намѣрватъ въ златоносиж Калифорніѫ, испратили тыя дни на Херцеговинцытѣ помощи и казватъ че щѣли да испращатъ всякой мѣсецъ по едно опрѣдѣлено количество отъ 500 талира.

—

Споредъ вѣнскыйтъ вѣстникъ *Таглатъ*, посланникътъ на В. Портѫ въ Петерсбургъ, Кабули паша, като заминалъ презъ Букурещъ, разговорилъ са на дълго съ Князя Карла и го попыталъ, по заповѣдь отъ Выс. Портѫ, каквѫ политикѫ ще държи Ромѫнія, ако приключеніята които ставатъ въ балканскыя полуостровъ земѫтъ по голѣмы размѣры, и ако особенно чужды войскы са опытатъ да навлѣзѫтъ въ Турціѫ. Князъ Карлъ отговорилъ съ прѣпазванье, въ съвременно и съ гордость, че Ромѫнія ще остане вѣрна на дѫлжноститѣ които ѝ налагатъ трактатитѣ, но ще защити съвременно независимостьтѫ си съ всякаквы срѣдства и противъ всичкы.

—

Турскыйтъ вѣстникъ «Басѣретъ» бѣше отворилъ прѣди нѣколко врѣме единъ каталогъ за волны спомоществованія на войскѫтѫ въ Херцеговинѫ. До сега са принесли до 20 лири турскы, чорапы и др. Тѣзи приношенія както и купенитѣ съ горнитѣ пари възлѣзатъ на 146 капота, 30 чифта чорапи и една вълнена риза, принесена отъ писалището на вѣстникъ «Садакатъ». Тѣзи дрехы са пріели отъ министерството на военнытѣ дѣла и са испратили на часътъ въ Клекъ.

—

Послѣднитѣ европейскы вѣстницы обнародуватъ единъ телеграммъ изъ Рагузѫ, който извѣстява еще единъ пѫть това, каквото по-напрѣдъ за единъ Сѣрбіѫ и Черна Гора, на цѣлта была да з... тѣзи ... ражено участіе въ възстанието ... вина. Споредъ тойзи телеграм... намѣсваніе щѣло да стане точно ... дущаго Андрія; тъй що, сам... то на туй врѣме е доста за да ... колко е вѣрно и важно туй из...

—

«Таймсъ» обнародува слѣдую... Берлинъ телеграммъ отъ 26 Ноем...

«Прѣговоритѣ между Австріѫ ... за каквы реформы да са пос... Турціѫ не имѣхж нѣкой рез... довательно са уничтожихж. Туй ... то са свързва съ новытѣ между... ржѫ и Сѣрбіѫ отношенія, ще ... стріѫ, който сматряше прѣобраз... то единственото спасително ср... стокъ, да остави работытѣ въ ... естественыйтъ имъ ходъ. Знаѣ... ціалното съобщеніе отъ русско... ство, което толкозъ бѣше са за... стіанытѣ подданицы на Турціѫ ... са и отъ другы, съвсѣмъ отъ ... които силно разсърдихж възста... редъ тѣзи послѣдни обевяванія ... тѣ изгубихж всичкытѣ си на... сіѫ ще са намѣси заради тѣхъ ... е работата, най серіозныйтъ ... въпросътъ е впечатлѣніето, кое... въ официалнытѣ на Австріѫ ... едиж странѫ русскытѣ симпатіи ... сненцытѣ и Херцеговинцытѣ, ... отказваніето на русското пра... нѫмъ помогне. Сега на много ... че нѣма вече за напрѣдъ ... дѣто да видимъ увѣнчано съ ... слѣдното покушеніе за въдворе... съгласіе между Россіѫ и Австр...

—

— Като любопытно нѣщо ... зватъ, че споредъ единъ лондонск... галскыйтъ Принцъ, който пату... колко врѣме на самъ и сега ... призовалъ са да побърза да са ... Англіѫ, защото царицата Вик... че, въ случай на избухваніе на ... войнѫ, имала непрѣклонно нам... даде оставкѫтѫ, защото не жел... де въ непріятелско положеніе кр... ли, съ които са намѣрва въ тес... сродническѫ свързкѫ.

—

Половината отъ допискѫтѫ на ... **занѫлкъ** по несъгѣждавие ост... вѣстена. Това ный забѣлѣжах... листътъ ни са туряше вече под... за да са не бавимъ оставихмы ... мицѫ, а тука рекохмы да поме... въ неіж именно са говореше за ... то поведеніе въ тѣзи *обстоятелст*... жнійтъ испратеникъ, или по... отъ Тосунъ паша за комисарин... Загорѫ Ив. Т. Касьоглу. Но до...

—

Извѣнытъ за злѫ честь наш... напьва да брѣщолѣви нѣщо; ви... другъ отговоръ ный ще го пока... стори трудътъ да приповтори ... това що е писалъ и що пише ... членове и да го сравни съ това що ... ужъ въ отговоръ намъ, за да вид... пары му е логыката.

—

Че крьстникъ станѫлъ самъ си ...
А са не види какво е пана!
Мысли че дига врявѫ голѣмя
Нска си лае; слонътъ страхъ ...

Тѫжи, жали бѣдна майка,
Сълзи рони и са вайка,
Че самичка е остала,
Сънь отъ мисъль не заспала

—

Има сина соколина,
Той далечъ, далечъ въ чужбина,
Тамъ робува, въ самъ кѫрж...
Зимѫ, лѣтѣ тамъ минува.

—

Тегли тя бѣди, неволи,
Отъ сърце са Богу моли:
Боже милий, ахъ, горкана,
Мой соколъ кѫдѣ остана.»

—

Но, незнае майка клѣта,
Тамъ подъ сѣнчасти дървета,
Нейний синъ лѣжи, не дума,
Гробътъ му покрива шума.

—

Царигра̀дъ, 2...ый Ноемврия 1875
Ив.

ИЗВѢСТИЕ.

—o—

«**Лѣтоструй**» — «*Българск...*
Календарь за високосна година ...
Годишна книга за научни и сел...
ти, напрѣдакъ и развитие, за ...
животъ; домашни и статистическ...
жки: забавение. Уредѫда са ...
С. Ковачевъ, осма годишнина, ...
жарницата на Хр. Г. Дановъ ...
Русчукъ, Велесъ. — Цѣна гр. 10.

Министерството на търговіѫ...

—

Понеже печатарытъ Петръ ...
петровъ са проласи за испадѫли ...
опрѣдѣли за прѣвръмененъ ...
ефенди, членъ отъ сѫдилището ...
скышъ работы, извѣстява са ...
които имѫтъ да зематъ отъ ...
Цетра, да дойдѫтъ на 2 Дек...
вторникъ, часътъ кѫдѣ шесть, ...
на жужъ комисарытъ, за да ...
сли споредъ 170 ый членъ на търго...
законникъ и да са подтвърди ...
ныйтъ синдикъ, та изново да ...